

Opregte

HAARLEMSCHE

Van

9 Julij.

PUBLI C A T I E.

DE STAATSRaad, GOUVERNEUR VAN NOORD-HOLLAND.

Gezien de wet van den 23 Junij 1831 (staatsblad n°. 20), tot vaststelling van maatregelen, om als nog bij vrijwillige leening, in de behoeften van den staat te voorzien, en tot het vaststellen van eene verpligte leening.

Acht zich, in het wezenlijk belang van alle ingezetenen, zoo ten platte lande als in de steden van dit gewest, die bereids door zoo vele daden en opofferingen getoond hebben, dat het behoud hunner zelfstandigheid hun boven alles dierbaar is, en gaarne alles willen bijdragen, om Z. M. re. ering krachtig te helpen ondersteunen, verpligt, de aandacht van elk en een iegelijk op den inhoud van voorschreven wet te vestigen, ten einde hen in de gelegenheid te stellen, om, door eene deelneming in de vrijwillige leening, zich te waarborgen, tegen het nadeel der bij dezelve wet vastgestelde gedwongene heffing.

De bepalingen van die wet, doen de voordeelen eener vrijwillige leening volkomen kennen, en wordt derhalve een ieder uitgenoodigd, om zich niet te bepalen in zoo veel mogelijk bekend te maken; en verder tot inschrijving op het nadrukkelijkste opgewekt; met opmerking tevens, in het bijzonder voor den genen, wiens middelen niet mochten toelaten, om eene ruime inschrijving te doen, dat zelfs tot *honderd gulden* kan worden ingeschreven.

De geen, die reeds in de vorige vrijwillige leening heeft deelgenomen, wordt bij deze aangemoedigd, om het daarbij niet te laten berusten; hij bedenke, dat zijn aanslag in de thans vastgestelde gedwongene heffing, hooger zal loopen dan die, welke hij tijdens die deelneming, te verwachten had.

De meervermogenende wordt door deze in bedenking gegeven en aangezoekt, om zich niet te bepalen bij eene inschrijving, berekend naar het waarschijnlijk bedrag van zijnen aanslag in de gedwongene heffing, maar om meer dan dat te doen, ten einde door eene ruime inschrijving (welke hem een hoogen intrest verzekert, of, bij verkoop van zijn effect, slechts aan eene geringe opoffering blootstelt) zijnen mingevoeden landgenoot van het nadeel der gedwongene heffing te helpen bevrijden.

Ook worden alle voogden, curatoren en administrateurs van minderjarige en andere hulpbehoevende personen, zoo mede de bestuurders van gestichten en instellingen, niet *ad pios usus* bestemd, bijzonder oplettend genaakt op de verpligting, welke de zorg voor de hun toevertrouwde belangen hun oplegt, om, door eene deelneming in de leening, de schade te voorkomen, welke anders uit de verpligte geldleening voor hunne administratie zouden voortvloeien.

Het zal onnosdig zijn te deelen aanzien in de verdere ontwikkelingen te treden; het voordeel toch voor elken belasting-schuldigen in de vrijwillige inschrijving gelegen, is zoo tastbaar, dat niemand daaromtrent een oogenblik in twijfel zijn kan, die nagaat dat aan de gedwongene heffing eene rente van slechts vier percent verbonden is; terwijl aan de deelnemers in de vrijwillige leening, meer dan zes percent intrest, door het voordeel van vijf percent op het kapitaal, verzekerd wordt; alsmede dat de gedwongene heffing, bij opklinning loopende, zelfs tot *twintigmaal* het bedrag der hoofdsom van eens ieders aanslag in de belasting op het personeel over 1831, en voor de middelstanden en meer gegoeden de hoogte kan bereiken van 18 tot 30 percent van derzelve inkomsten; hetwelk nog met $\frac{1}{2}$ zal kunnen worden vermeerderd.

Overigens wordt ter kennis van een iegelijk gebragt, dat de inschrijving van de dikwijls genoemde vrijwillige geldleening, zal zijn opgesteld, te beginnen met maandag den elfden dezer lopende maand, en zulks gedurende veertien dagen.

En zal deze worden gepubliceerd en aangeplakt, waar zulks te doen gebruikelijk is; terwijl dezelve bovendien in de Amsterdamsche, Haarlemsche en Alkmaarsche couranten geplaatst zal worden.

Haarlem, den 6den Julij 1831.

De Staatsraad, Gouverneur voornd., VAN TUYL.

DUITSCHLAND.

BERLIN, 2 Julij. De warschause bladen van 28 Junij behelzen een officieel rapport van den opperbevelhebber *Skrynecki*, gedagteekend uit het hoofdkwartier Warschau, den 27sten, nopens de onderneming van den generaal *Chranowski* tegen den russischen generaal *Rüdiger*.

In hetzelfde komt hoofdzakelijk voor, dat eerstgenoemde generaal, de opmerkzaamheid van den russischen generaal *Kaisaroff*, die onlangs van den Bug in het Lublinsche was aangekomen, ontgaan zijnde, den 23sten Junij den generaal *Rüdiger* uit Lublin verdreven en die stad bezet heeft; — dat laatstgenoemde, die zich achter de Wieprz teruggetrokken had, weldra weder op Lublin is aangerukt, ondersteund wordende door het corps van den generaal *Kaisaroff*; — dat de Polen daarop Lublin weder ontruimd hebben, en tot aan de Weichsel door de Russen vervolgd zijn geworden, en dat het hun gelukt is dien vloed over te trekken en de brug, welke zij daartoe in allerijl hadden opgeslagen, in 't gezigt der Russen achter zich af te breken.

Uit Lublin verdrongen wordende, had de generaal *Rüdiger* zijnen overtolligen krijgsvorraad, waaronder eenige duizend geweren van zieke en gestorvene manschappen waren, in het water laten werpen.

Den 26sten heeft de gouverneur-generaal *Rutti* eene wapenschouwing gehouden over de burgerwacht van Warschau; bij die gelegenheid stonden 6000 man, bijna allen in uniform gekleed en gewapend, in de gelederen geschaard. Eerlang zoude ook eene wapenschouwing gehouden worden over de veiligheidswacht der hoofdstad, welke meer dan 16,000 man sterk was, alsmede over de enkel uit Israëlieten bestaande stedelijke-wacht.

BERLIN, 3 Julij. Geruchten, wegens het overtrekken van de Weichsel, beneden Warschau, door de russische troepen, zijn in geenen deele bevestigd. Den 24sten bevond het hoofdkwartier van den generaal *Toll* zich in Pultusk, en sedert is, volgens poolsche berigten, de maarschalk *Paskevitz*, in hetzelfde aangekomen. — Naar luid van pruisische berigten, van de grenzen van Litthauen, van 28 Junij, is het zeker, dat de poolsche generaals *Gielgud* en *Chlapowski* beiden zijn geslagen, en ten gevolge daarvan den 24sten en 25sten de Niemen, te Kowno en in de nabijheid dier plaats, weder zijn overgetrokken, met oogmerk, om zich naar Mariampol te begeven. Algemeen werd verzekerd, dat de Polen zeer veel hebben verloren, en, volgens het blad van Koningsbergen, zouden de overblijfselen van de divisie *Gielgud*, sterk 1800 man, te Georgenburg zijn aangekomen.

— In Warschau is den 29sten eene zamenzwering ten behoeve van de Russen ontdekt, hetgeen ten gevolge heeft gehad, dat een groot aantal personen, onder welke ook de generaals *Hurtig*, *Salacki*, *Jankowitz* en *Bukowski*, als deelhebers aan dezelve, in verzekerde bewaring zijn genomen.

Volgens hetgeen daaromtrent in een berigt van de poolsche grenzen gemeld wordt, zouden de zaamgezwoeren het ontwerp hebben gekoesterd, om de pool-

sche troepen, die door de jongste voordeelen der Russen ontmoedigd waren, tegen den opperbevelhebber op te rijden en tot miterij aan te sporen. Alsdan wilde men, met behulp der russische krijgsgevangenen, het tuighuis in Warschau vermeersteren; die gevangenen wapenen, en door het afbreken van de brug over de Weichsel, den troepen in Praga den terugtogt naar Warschau afsnijden. Te gelijker tijd zouden de Russen over de Weichsel trekken en in het van troepen ontbloote Warschau dringen. — De zaamgezwoeren hielden hunne bijeenkomsten bij zekeren *Lessel*, alwaar men hunne kas in beslag heeft genomen, in welke, zoo als verhaald werd, 3 millioenen roebels gevonden waren.

In Warschau had het ontdekken van die zamenzwering veel beweging veroorzaakt, en was een der beschuldigten niet dan met veel moeite uit de handen van de verwoede menigte gered.

— Te Dantzig zijn den 26sten en 27sten Junij 46 personen door de *chokera* aangetast, en 35 overleden.

FRANKFORT, 4 Julij. In bijzondere brieven uit Gallicie beklagt men zich, dat de meesten der pool-sche officieren van het corps van den generaal *Dwernicki*, na schriftelijk en mondeling hun woord van eer verpand te hebben, dat zij zich naar de hun door de oostenrijksche regering aangewezen verblijfplaatsen zouden begeven, op hunnen weg naar Moravie, terwijl zij slechts door een gering aantal Oostenrijkers begeleid werden, hun woord gebroken hebben en ontvlugt zijn. De generaal *Dwernicki* zelf voldeed volkomen aan zijne verpligting.

FRANKRIJK.

PARIS, 2 Julij. De aanstaande verkiezingen houden steeds de algemeene aandacht, zoo wel hier ter stede als in de departementen, bezig. — Men wil, dat in de kabinetsraden, welke sedert 's Konings terugkomst gehouden zijn, besloten is, om den tegenwoordigen *status quo* te doen voortduren tot de bijeenkomst der nieuwe kamer, en dan de staatkunde, des gevorderd, naar derzelve inzigten te wijzigen.

— Drie batterijen rijdende artillerie van het 1ste regiment zijn dezer dagen van Douai naar Givet vertrokken.

— De belgische zaken bezemen den beurslieden steeds vrees in. De fondsen zijn heden weder aanmerkelijk gedaald. Op 't laatst zijn echter de 3 pc. rente van 56 fr. weder opgekomen tot 56 fr. 75. De 5 pc. 85 fr. 90.

PARIS, 3 Julij. Z. M. de Koning is, gelijk aangekondigd was, gisteren met zijn gezin en met de ministers van buitenlandsche zaken van oorlog en van koophandel, naar Melun vertrokken.

— De *Moniteur* kondigt aan, dat het gouvernement, onderrigt zijnde van de onrustbarende tijdingen, welke dezer dagen wederom op allerhande wijze alomte verspreid zijn, door middel van den telegraaf gezorgd heeft, dat men in al de oorden des Rijks op die geruchten voorbereid was, en zoude weten, dat de hoofdstad rustig is en door den vasten wil van het bestuur en van de bevolking, om alle bewegingen op de krachtadigste wijze te keer te gaan, rustig zal blijven. — Ten gevolge van dien maatregel van het bestuur, zijn de posten naar de departementen gisteren eenigen tijd opgehouden.

— De monarchalen verkondigen, dat de kiezers, welke hunne partij zijn toegedaan, op verscheidene plaatsen geen deel zullen nemen aan de verkiezingen, en alzo slechts aanschouwers zullen blijven van den kamp tussehen de lieden van het zoogenaamde centrum en van de linker zijde der kamer, of de gematigde constitutionelen en hevige liberalen. — Zij schijnen zich te vleijen, dat zij op deze wijze die twee partijen meer rechtstreeks tegen over elkander zullen plaatsen, en van derzelve oneenigheid gebruik zullen kunnen maken, om de schaal, naar dat hun belang het medebrengt, naar de eene of andere zijde te doen overslaan.

— Te Toulon hebben drie fregatten last bekomen, om zich zeilree te houden. Men meent, dat dezelve troepen naar Morea zullen overbrengen.

GROOT-BRITANNIE.

LONDEN, 5 Julij. Gisteren heeft lord *Russell* in het lagershuis voorgesteld, dat de hervormingsbill voor de tweede maal zoude gelezen worden. Eenige leden hebben zich daartegen verklaard, doch de verdere beraadslaging is tot heden uitgesteld.

— Verleden zaterdag hebben prins *Leopold* en het gouvernement depeches uit België bekomen.

— Gisteren zijn de 3 pc. gecons. resc. 83 verhandeld.

LONDEN, 6 Julij. In het huis der gemeenten wordt de beraadslaging over de hervormings-bill voortgezet. — De voorstanders van den maatregel twijfelen er in 't minst niet aan, of de bill zal door de genoemde vergadering worden aangenomen, en melden, dat het waarschijnlijk is, dat het huis der lords dezelve niet zal verwerpen, maar aanmerkelijk trachten te wijzigen; zij voegen er bij, dat de lords de bill zullen hebben aan te nemen zoodanig als dezelve hun door het huis der gemeenten zal worden toegezonden, en dreigen met volksbewegingen, in geval zulks door hen niet mogt gedaan worden. — Men berekent, dat met de openbare beraadslaging over de tweede lezing en met de behandeling in commissie bij het huis der gemeenten, omtrent 3 weken zullen verlopen, en dat dus de bill eerst tegen Augustus in het huis der lords zal worden ingediend.

— De openbare ontvangsten hebben in de laatste drie maanden, vergeleken bij hetzelfde tijdvak van 't vorige jaar, eene vermindering opgeleverd van 697,659 p. st. De vermindering over het geheele jaar bedraagt 1,656,282 p. st. De grootste vermindering wordt bespeurd bij de in- en uitgaande regten, en bij de accijnsen; de opbrengst der posterij is aanmerkelijk grooter geweest. — Men schrijft de vermindering steeds toe aan het afschaffen van sommige belastingen, en houdt alzoo de uitkomst over het algemeen voor allezins voldoende.

— Volgens berigt uit Portsmouth zoude de vloot, welke aldaar zeilree ligt en onder bevel staat van den admiraal *Codrington*, heden in zee steken, ten einde,

gelijk aangekondigd is, eenen kruistogt te doen. Over drie weken zoude dezelve in Plymouth weder binnenloopen.

— Dezer dagen zijn alhier in omloop gebragt zilveren muntstukken, ter waarde van 5 francs, welke aan de eene zijde de beeldenis voeren van den jongen hertog van *Bordeaux*, met het ontschrift, in de fransche taal, van: „*Hendrik V, Koning van Frankrijk*”, en aan den anderen kant de kroon en den scepter benevens de lilië-bloemen vertoonen, met het bieschrift: „*2 Augustus 1830*”, zijnde dit de dag, waarop Koning *Karel X* en de hertog van *Angoulême* afstand hebben gedaan van de fransche kroon, ten behoeve van den genoemden hertog van *Bordeaux*, onder den naam van *Hendrik V*. — De bewerking dezer stukken is zeer fraai, en, naar het schijnt, alhier te lande geschied. Men zegt dat voor meer dan een millioen franken van die munt geslagen is.

Het in omloop brengen van die stukken, welke waarschijnlijk in Frankrijk zullen verspreid worden, ten einde de zaak van het verdrevene stamhuis van Koning *Karel* te bevorderen, heeft alhier veel opzien gebragt. Een onzer voornaamste bladen van de partij der *tory's*, hetwelk zich steeds op de hevigste wijze tegen de laatste omwenteling in Frankrijk, en voor het herstel van de omvergeworpene orde van zaken aldaar te lande verklaard heeft, meldt bij deze gelegenheid, dat het zich allezins laat aanzien, dat weldra eene ernstige en krachtige poging zal worden aangewend in 't belang van het geslacht van Koning *Karel*; — dat niet alleen in de westelijke departementen van Frankrijk de meerderheid der bevolking van alle klassen, daartoe bereid is, maar dat thans die zelfde geest zich ook in verscheidene andere streken begint te vertoonen, en dat het niet te betwijfelen is, of men zal zich (gelijk dat blad zich uitdrukt) ten gunste van de rechtvaardige zaak en tegen de tegenwoordige onnatuurlijke en verderfelijke orde van zaken in Frankrijk op de krachtigste wijze beroepen op het gezond verstand en de regtschapenheid van het fransche volk. Het bedoelde blad voegt 'er bij, dat het meent, dat het welgelukken van die pogingen niet alleen tot welzijn van Frankrijk zoude strekken, maar ook dienstig wezen voor de vrede en rust van Europa.

De hertogin van *Berry*, de moeder van den hertog van *Bordeaux*, heeft voor eenige dagen dit Rijk verlaten, en zich over de Nederlanden en Duitschland naar Italie begeven.

— De regerende hertog van Brunswijk heeft deze stad weder verlaten, en is naar Frankrijk overgestoken.

— In Lissabon was het volgens de laatste berigten, van 16 Junij, rustig, doch heerschte onder de aldaar wonende Franschen groote vrees voor hunne persoonlijke veiligheid, ten gevolge van de vijandelijkheden, welke het fransche eskader steeds tegen de portugese vlag pleegde.

— De 3 pct. gecons. resc. zijn gisteren 83 verhandeld.

NEDERLANDEN.

's HERTOGENBOSCH, 7 Julij. Gisteren is andermaal alhier afgekondigd, dat zich des daags niet meer dan vijf, en des nachts niet meer dan drie personen op straat binnen deze vesting mogen vereenigen. Daar alhier eene onafgebrokene rust en kalmte blijft heerschen, schijnt deze afkondiging alleen als eene herinnering te kunnen worden aangemerkt aan de in staat van beleg verklaarde vesting bestaande verordeningen.

De troepen, in onze nabijheid gestationeerd, bevinden zich nog in hunne vorige standplaatsen.

— Bij de opening van de vergadering der Staten van Noord-Brabant heeft de heer gouverneur in eene merkwaardige aanspraak den invloed geëcht van de in later tijd plaats hebbende gebeurtenissen op dit gewest. Hij heeft de groote meerderheid der bevolking afgemaald als beziel met eenen geest van welwillendheid, in tegenstelling van een gering gedeelte, 't welk den opstand zoude hebben trachten te bevorderen.

De heeren *Cuypers* en *van Tuyll van Serooskerke* zijn, met eene groote meerderheid, op nieuw als leden van de tweede kamer benoemd.

Met den eersten Januarij 11. bedroeg de bevolking dezer provincie 342,622 zielen.

— Berigten van de pruisische grenzen, van den 5den dezer, melden de navolgende bijzonderheden: „Lieden dezer dagen uit Brussel en Luik gekomen, verhalen, dat in laatstgenoemde stad allerhande pogingen worden aangewend, om de menigte ter zake der nieuwe voorstellen in beweging te brengen, en, om des noods Luikenaren naar Brussel te doen trekken, ten einde aan de associatie de behulpzame hand te bieden, in het bedwingen van het congres en den regent.

„Naar men verzekert, stroopt weder eenig gewapend gemeen uit Luik in de nabijheid van Maastricht.”

BREDA, 7 Julij. Morgen worden de gekampeerde bataillons gedeeltelijk door andere vervangen. De grenadiers begeven zich vooreerst naar Ginneken en Chaam; het bataillon schutterij Gelderland, onder bevel van den majoor *Schimmelpennink*, gaat naar Hilvarenbeek; N. Holland, majoor *Rutgers*, naar Gilzen; 's Gravenhage, naar Bavel; Gelderland, majoor *van Rechteren*, naar Goirle, en de twee bataillons Rotterdam gaan naar Tilburg.

Het kamp zal alsdan betrokken worden door 10 bataillons staande armee en 1 bataillon schutterij, van de zuid-hollandsche afdeling.

— Gisteren in den namiddag hebben de gekampeerde troepen, waarbij het corps jagers van *van Dam* en twee batterijen veld-artillerie gevoegd waren, eenige groote manoeuvres voor Z. K. II. prins *Frederik* uitgevoerd. De aldaar vereenigde troepen werden door den generaal *van Geen* gecommandeerd.

— Gisteren hebben weder eenige Belgen, van een vrijcorps, hetwelk te West-Wezel ligt, onze grenzen overschreden en zich in de nabijheid van Wernhout vertoond. Eene patrouille uit Groot-Zundert heeft zich terstond derwaarts begeven, waarop de Belgen, na eenige schoten te hebben gelost, zijn teruggetrokken.

's GRAVENHAGE, 6 Julij. De heer *Westerbeek*

Rotterdam; C. van der Post te Utrecht; en Meyer te Zwolle. Brieven franco.

GROOT VUURWERK.

De Heer CHIARINI, eerste Vuurwerker van Italie, heeft de eer te berigten, dat hij op Zondag avond ten 10 ure, op de Doelen te Haarlem, zal geven: Een GROOT VUURWERK, en daarna zal door een Heer en Dame op een hoog oplopend Koord worden geklommen, beide door Bengaalsche Vuurwerken omringd. — 1° Rangf 1:—, 2° Rangf—: 50. P. CHIARINI.

Getrouwd:

L. VAN LEEUWEN J. ZON, Weduwn. van C. van Langen, en J. DEN OUDEN, Wed. A. den Bleeker.

AARLANDERVEEN, 1 Julij 1831.

Dienende deze tot kennisgeving aan Familie en Vrienden.

Getrouwd:

HAARLEM, W. BLADERGROEN den eersten Julij 1831.

D. S E R V A T. Familie, Vrienden en Bekenden, gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

Getrouwd:

AMSTERDAM, H. H. TIMMER Bz., en 7 Julij 1831. A. G. HELMICH, Wed. den Heere G. P. van der Biesen.

Mijne Echtgenoot, E. C. VAN GENDEREN, beviel heden van eene DOCHTER.

LEMME, WAUBERT DE PUISEAU, den 27sten Junij 1831. Notaris.

Heden verlost voorspoedig van eenen welgeschapen ZON, B. J. J. JANNETTE WALEN, geliefde Echtgenoot van

's HERTOGENBOSCH, W. J. STEINBUCH. 29 Junij 1831.

Heden avond beviel mijne geliefde Echtgenoot, G. A. TONKES, van eenen welgeschapen ZON.

GRONINGEN, A. F O L M E R. den 29sten Junij 1831.

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, HENRIETTE WACHTER, geliefde Huisvrouw van

THEODOOR GEORGE GLEICHMAN. HAMBURG, 30 Junij 1831.

Mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, GERARDA CATHARINA HOEKSEMA, beviel heden morgen zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZON.

MEPPEL, J. E. S L O T. den 2^{den} Julij 1831. Medic. Doctor.

Heden is voorspoedig verlost van eene welgeschapene DOCHTER, S. VAN GELDER, Geboren LEE.

AMERSFOORT, den 2^{den} Julij 1831.

Mijne geliefde Echtgenoot, Vrouwe EMMENTIA VIRULT, beviel heden zeer voorspoedig van twee DOCHTERS.

's GRAVENHAGE, A. D. S. COLENBANDER, den 2^{den} Julij 1831.

Heden morgen verlost voorspoedig van eenen welgeschapen ZON, A. DE RONDE, geliefde Echtgenoot van

W. B. O D E N B E R G. LOGA, in Oost-Friesland, den 3^{den} Julij 1831.

Strekende deze tot kennisgeving aan Familie en Bekenden.

Op heden verlost van eenen ZON, Vrouwe CATHARINA ANTOINETTE JEANE DE

MONCHT, geliefde Echtgenoot van ALPHEN, LEMZON PIJNAKER, 3 Julij 1831. Med. Doct.

BREDA, den 4^{den} Julij 1831. Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, Vrouwe

JACQUELINE JEANNE BADON GHIJZEN, geboren VAN HAMEL.

Heden verlost zeer voorspoedig van eenen welgeschapen ZON, THEODORA SOPHIA WILHELMINA SNETHLAGE, hartelijk beminde Echtgenoot van

A. D. S. COLENBANDER, Notaris.

NYKERK, op Veluwe, 4 Julij 1831.

Mijne geliefde Echtgenoot, E. F. PLUIM, beviel heden allervoorspoedigst van eene welgeschapene DOCHTER.

ZWOLLE, D. VAN SCHREVEN. 5 Julij 1831.

Heden morgen verlost zeer gelukkig en voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, M. STUJT, hartelijk geliefde Echtgenoot van

PURMERENDE, K. BRANTJES. 5 Julij 1831.

Heden werd voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER verlost, C. WINKELHAAK, Huisvrouw van

ZUPE, C. S I E M E R S. den 5^{den} Julij 1831.

Den 5^{den} Julij 1831, beviel te AMSTERDAM, van eene levenlooze DOCHTER, Vrouwe J. H. SAUTN KLUIT, Geboren TALBOT.

Heden verlost door Gods goedheid zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, SARA MARIA SCHILT, hartelijk geliefde Echtgenoot van

AMSTERDAM, D. J. BECKERINGH. 5 Julij 1831.

Heden beviel van eenen ZON, A. C. SCHOTMAN, Echtgenoot van

DORDRECHT, K. S C H I N K E L. den 6^{den} Julij 1831.

Mijne hartelijk geliefde Huisvrouw, C. C. VAN AFFELEN, beviel heden door Gods goedheid zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER.

ROTTERDAM, P. H. HUGENHOLTZ, den 6^{den} Julij 1831. Predikant.

Heden morgen overleed, tot mijne bittere droefheid, aan de gevolgen van eene hevige zenuw-zinkingkoorts, en daarbij komende ontijdige bevalling, mijne hartelijk beminde Echtgenoot, G. F. WIJNVELD, in den ouderdom van ruim 27 jaren. — Na slechts drie jaren met haar in eene gelukkige echt geleefd te hebben, brengt hare jeugdige dood, mij, ons eenig kind, voor het welk zij alles was, en hare overige nauwe betrekkingen, eenen slag toe die ons zwaar en smartelijk griest. — De godsdienst van Jezus, die eenige troostbron voor diep gewonde harten, is ook alleen in staat om onze billijke rouw over dit onherroepelijk verlies te matigen en te verzachten; terwijl ik van hetzelfde aan hare en mijne Vrienden, met overtuiging hunner deelneming, kennis geve.

GRONLO, H. G. H U Y S K E S. 30 Junij 1831.

Heden overleed, onze zoo teedergeliefde en waardige Vader en Behuwd-Vader, JAN CASPER WITTE, in den ouderdom van circa 65 jaren; diep betreuren wij het verlies van dit voor ons zoo waardig pand. De gegrondde hoop dat zijne standverwisseling zalig is, strekt ons ten troost onzer regelmatig droefheid.

ALKMAAR, 1 Julij 1831.

Deze is dienende tot algemeene kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

Uit naam mijner Broeders, Zuster, Behuwd-Broeder en Zuster. J. C. B. WITTE.

Heden overleed, mijne geliefde Echtgenoot, ALLETTA MARIA SLAGHEK, in den ouderdom van ruim 29 jaren, aan de gevolgen eener zenuw-ziekte van weinige dagen, mij nalatende twee nog zeer jonge kinderen. AMSTERDAM, C. A. WOLTMAN ELPERS. 1 Julij 1831.

Het heeft den vrijmagtigen God behaagd, mijn teedergeliefde Echtgenoot, CORNELIA DE JONG, heden morgen omtrent zeven ure, in den leeftijd van 56 jaren, het tijdelijke met het eeuwige te doen verwisselen, en zoo ik hope in de gewesten der zaligheid overtevoeren. Zij stierf tot mijne en mijner Kinderen bittere droefheid, na eene langdurige ziekte en na eene genoe-gelijke Echtverbintenis van 27 jaren. CAPELLE, in de Langstraat, R. MIDDELKOOP. den 2^{den} Julij 1831.

Onze beide eenige Kinderen, HOLGER en GEORGE, het eerste in den jeugdigen leeftijd van bijna 2 jaren en het andere slechts 3 maanden oud, werden door den dood uit onze liefdearmen en van ons hart gescheurd. Wij hebben alles verloren. ROTTERDAM, HOLGER J. C. DE ROODE. den 2^{den} Julij 1831. J. C. M. DE ROODE. Geb. van HOUTUM.

Heden morgen omstreeks negen uren, stierf mijn jongste Kindje DIDERICA ELISABETH, in den ouderdom van 21 maanden. ZWOLLE, C. H. THIEBOUT. den 3^{den} Julij 1831.

Dienende deze tot kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden; verzoeken van brieven van rouwbeklag verschoond te blijven.

Heden overleed te Amsterdam, op het alleroverwachts aan de gevolgen van eene beroerte, onze beminde derde Dochter, ELISABETH, in den jeugdigen leeftijd van 13 jaren; diep betreuren wij het verlies van dit ons zoo veel belovend Kind.

NIJCKERK, op de Veluwe, 3 Julij 1831. J. E. DE PETERSEN. C. F. REINHARDT.

Dienende deze tot algemeene kennisgeving aan Familie en Vrienden.

Heden middag overleed alhier tot mijne bittere droefheid, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Wel-Edele Gestrenge Heer CHRISTOFFEL HEINRICH WENCKEBACH, Gepensionneerd Luitenant-Kolonel, in den ouderdom van 78 jaren. VEENDAM, H. B. A L N E A V I S, den 3^{den} Julij 1831. Wed. C. H. Wenckebach.

Vrienden en Bekenden gelieven deze voor speciale kennisgeving aantemen. Terwijl op uitdrukkelijke begeerte van den Overledene, geene uiterlijke teekens van rouw zullen worden aangenomen.

Heden overleed, na eene langdurige sukkeling en verval van krachten, in den ouderdom van 46 jaren, mijne waarde Echtgenoot, D. N. VAN NES P. Jzn., Apotheker, mij nalatende 7 kinderen, waarvan de 4 jongste hun verlies nog niet kunnen beseffen.

HATTUM, C. J. H O O G, 4 Julij 1831. Wed. D. N. van Nes P. Jzn.

Op uitdrukkelijke begeerte van den Overledenen zullen 'er geene uiterlijke teekens van rouw worden gedragen.

Heden overleed ten mijnen Huize, tot hartelijke droefheid zijner Broeders en Betrekkingen, mijn zeer geliefde Neef, G. P. H. TUKKER, in den ouderdom van ruim 18 jaren.

LOPIK, C. K A P T E Y N. 4 Julij 1831.

Het KINDJE, ons voor bijna zes maanden geschonken, werd ons heden tot onze innige smart ontnomen. E. B. S W A L U E, Predt. te Korendijk.

UTRECHT, J. M. S W A L U E, 4 Julij 1831. Geb. D U M O N T.

Familie en Vrienden gelieven deze als eene bijzondere kennisgeving aantemerken.

Heden overleed, na een langdurig lijden, in den ouderdom van ruim 61 jaren, tot bittere droefheid van mij en mijne kinderen, mijne dierbare Echtgenoot J. DE MAN.

LEYDEN, M. K A L D E R, den 4^{den} Julij 1831. Wed. J. de Man.

Familie en bekenden gelieven deze aantemen voor bijzondere kennisgeving.

Heden is ons geliefd jongste Kind, WILLEM GEORGE STUART, in den ouderdom van bijna drie maanden overleden. T. C. L. SLUYTERMAN.

HILLEGOM, J. G. SLUYTERMAN, den 4^{den} Julij 1831. Geb. CHARBON.

Heden overleed aan de gevolgen van eene borstteering, in den ouderdom van 31 jaren, mijne hartelijk geliefde Vrouw, TRIJNTJE OLDENHOF, mij nalatende een Kindje van 2½ jaren.

OLDENZAAL, J. L. W I M M E R S, den 5^{den} Julij 1831. Rijdende Commissies.

Op den Huize HEEMSE, overleed den 5^{den} Julij 1831, ten een ure na middernacht, na een smartelijk lijden van veertien dagen, de Hoog Wel-Geborene Vrouwe LOUISE JOSEPHINE Douairière VANCOUVER, Geborene Baronnesse VAN COEVERDEN.

Op den 4^{den} Julij 1831, is alhier, in den ouderdom van 74 jaren, aan de gevolgen van eene beroerte overleden, mijne geliefde Echtgenoot, de Heer HENDRICUS VERPLOEGH, Heer van Hellow, Oud Schepen van het Gereg. van Tuil.

HELLOW, M. E. VAN BUUREN, 5 Julij 1831. Wed. H. Verploegh, van Hellow.

Heden ontsiep mijn hartelijk geliefde Echtgenoot HENDRIK KORFF, in den ouderdom van ruim zesen-twintig jaren, waarvan ik er vier in eenen allergenoeglijksten Echt met hem doorbragt; groot is het verlies van mij, mijne zuigeling en betrekkingen, terwijl zijn liefde vol gedrag steeds bij ons in zegenend aandenken zal blijven.

ZAANDAM, A. C O R V E R, den 5^{den} Julij 1831. Wed. H. Korff.

Heden overleed tot onze bittere droefheid, ons eenig Zoonje, CAREL LODEWIJK PHILIP, met wiens geboorte wij ons den 5^{den} Junij mogten verblijden.

J. P. L. G. TISSOT VAN PATOT, HAARLEM, Kapit. bij de 10de Afd. Inf., den 5^{den} Julij 1831. Ridder der Mil. W. O.

W. J. C. B O N N.

Heden overleed tot mijne diepe droefheid, mijne geliefde jongste Dochter, CATHARINA MARIA ADRIANA JOHANNA, in den ouderdom van ruim twee-en-twintig jaren. M. C. M I J N E, 's GRAVENHAGE, Wed. Jan Spaan. 6 Julij 1831.

De Heeren POPE & Cie., adverteeren, dat, met Woensdag en Donderdag van iedere Week, van tien tot twee ure, ten hunne Kantore zal worden gevaccerd, ter Verwisseling in METALIEKE OBLIGATIEN, der Obligatiën L^a. A. rood à 4½ pCt., van No. 1133 à 237-1 inclus en L^a. G. à 4 pCt., van No. 2151 à 2550 inclus, genaamd Supplementaire Obligatiën, voorzien van alle de nog onvervalde COUPONS en daarbij behoorende Talons, dewelke bij de Weenen plaats gehad hebbende Trekking, op den 3^{den} Januarij dezes jaars, in serie No. 312, door het Lot zijn begunstigd geworden. Wordende de Houders verzocht eene na volgorde schriftelijke en specifieke Nota, van ieder Letter afzonderlijk, daarbij geteekend in te leveren.

Verders zal, op dezelfde dagen, mede ten Kantore van genoemde Heeren HOPE & Cie., worden gevaccerd, tot de Afgifte van Nieuwe BLADEN COUPONS met Talons, bij alle de tot den 4^{den} Maart dezes jaars ingesloten, bij hun Gestempelde 5, 4½ en 4 pCt. K. K. Oostrijksche Obligatiën, en wel met bijvoeging van een Onderteekend Bewijs van Ontvangst der voormelde Bladen Coupons met Talons, voor ieder datum der Obligatiën afzonderlijk, en de Nnmgers na volgorde gerangschikt. De Bewijzen van Ontvangst zijn te bekomen bij den Boekverkooper I. ELLERMAN, Hoek van de Beurs- en Kromleboogstege, te Amsterdam.

Daar het bij de eerste inschrijving is gebleken, dat er weinig lust tot deelneming in de 6 pCt. Negotiatie plaats heeft gehad, en zulks niet onwaarschijnlijk is toe te schrijven aan zekere hulvering onder de beleggers, om in de tegenwoordige omstandigheid gelden tot buitengewone Interest uitgezetten, had ik verwacht dat Z. E. de Minister van Financien, als tweede proef om geld te verkrijgen, een nieuw en meer geruststellend plan zou hebben ontworpen, waardoor de deelnemers, hetzelfde voordeel verkregen, als die in de 6 pCt. Negotiatie hebben deel genomen, en dit kan immers?

Volgens het tegenwoordig plan vernegotieert het Gouvernement 6 pCt. rentende Aandeelen van f 1000, — tot prijs van f 950, dat de Koopers jaarlijks ruim 6½ pCt. Interest, en 5½ pCt. Aflossing-premie geeft, en dat zelfde voordeel kunnen zij verkrijgen, wanneer het Gouvernement in plaats van deze vernegotieerde 2½ pCt. rentende Aandeelen van f 1000 kapitaal tot de prijs van f 400, — en met f 425 losbaar, ook werden beschroomden dan alle vrees voor eenige reductie benomen, en wanneer men de Schatkist-Biljetten als contante gelde daarin aannam, zouden de Houders derzelve voor die zware verliezen bewaard blijven, die zij thans bij verkoop moeten ondergaan.

Ik deel mijne gedachten publiek mede, op dat wanneer de algemeene geest der beleggers met mij instemt, het tot de regering kome, en zoo eene gedwongene leening niet noodzakelijk worde.

Amsterdam, M. J. D E C K E R. 26 Junij 1831.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

Bij Vonnis van de Regtbank van Koophandel, zitting houdende te Haarlem, in dato 29 Junij 1831, eene nadere termijn tot verificatie en beëdiging van Schuldverordeningen in het Faillissement van HENDRIK DE JONG, Winkelier in de Beverwijk, bepaald zijnde; zoo worden de Crediteuren in gemelde massa opgeroepen, omme in persoon of bij gemagtigden te compareren ten Raadhuis der Stad Haarlem, op Zaterdag den 23sten Julij 1831, des middags ten twaalf ure, ten einde hunne Schuldverordeningen alsdan nog te doen verifiëren, en dezelve daarna te beëdigden; wordende die genen der Crediteuren, welke tot dus verre nalatig gebleven zijn hunne pretentien in te leveren, aangemaand, zulks als nog ten spoedigste bij de Ondergeteekende ofte wel ter Griffie van de Regtbank van Koophandel voornoemd, te doen. En worden wijders alle Crediteuren van voornoemde Faillite massa, wier pretentien reeds zijn, of nog nader zullen worden beëdigd, bij deze uitgenoodigd, om ten zelve dage en plaats, des namiddags ten half één ure, in persoon of door gemagtigden te verschijnen, ten einde overtegaan tot het maken van een accord, of wel anders tot het sluiten van een Contract van vereeniging.

C. STUMPHIUS, } provisionele Curators. J. F. V O R S S, }

Al de genen welke iets verschuldigd zijn aan, of te vorderen hebben van den Boedel van wijlen den Heer JOANNES MATTHEUS SCHAAPS, in leven Koopman en Winkelier, gewoon hebbende en onlangs overleden te Alkmaar, worden verzocht daarvan ten spoedigste, immers voor den 15^{den} Julij dezes jaars, betaling of schriftelijke opgave te doen, ten Kantore van de Notarissen DE LANGE en DE MORAAZ, aan de Breesstraat, te Alkmaar.

Die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den vacanten Boedel van den Heer F. F. KHULENSMIDT, in leven gepensionneerd Officier, ge-woon hebbende en overleden te Amersfoort, worden verzocht daarvan vóór of uiterlijk op den 15^{den} Julij aanstaande opgave of betaling te doen, aan den Heer en Mr. J. O. WIJNMALEN, te Amersfoort, Curator in voormelde vacante Nalatenschap.

Burgemeester en Wethouders der Stad ALKMAAR, maken bij dezen bekend, dat de Plaats van DIRECTRICE van het JUFFROUWEN KOST-SCHOOL binnen hunne Stad met de maand October van dit jaar zal vacant zijn.

Zij noodigen allen, welke genegenheid mogten hebben om die Plaats te vervullen, en welke de meest volkomen bewijzen zullen kunnen geven van hare geschiktheid en bekwaamheid, om alles wat tot de Opvoeding van Juffrouwen van den fatsoenlijken stand behoort te kunnen Onderwijzen, en alzoo niet alleen de Nederlandsche, Fransche, Engelsche en Hoogduitsche talen, met Aardrijkskunde en Geschiedenis te kunnen Onderwijzen, maar ook goede en betamelijke manieren met de kennis van Vrouwelijke Handwerken bij hare Leerlingen te kunnen vereenigen, bij dezen uit om, met overlegging van bewijzen van die bekwaamheid, van goed gedrag en ouderdom, zich schriftelijk aan te melden ter Secretarie van hunne Stad, vóór den 15^{den} Au-

gestes en onbekende, ten einde zich daarna aan zoodanig Examen te onderwerpen, als zal worden verstaan te behoorlen.

Burgemeester en Wethouders brengen daarbij ter kennis van de belanghebbenden, dat aan deze Plaats van Directie van het Juffrouwen Kostschool is gehecht een honoraire van f 500 's jaars, met het gebruik van een zeer goed en geschikt Huis.

Alkmaar, den 11den Junij 1831.

Burgemeester en Wethouders voornd.,
FONTEIN VERSCHUIR.

Ter ordonnantie van dezelveu,
bij absentie van den Secretaris,
S. C. S. HOLLAND.

* * * BERIGT AAN OUDERS EN VOOGDEN.

De Ondergeteekende heeft de eer hare Stad- en Landgenooten te berigten, dat zij met primo Augustus dezes jaars, alhier ter Stede, in de Damstraat, Wijk 1, No. 367, een INSTITUUT van opvoeding en onderwijs voor Jonge Juffrouwen zal oprigten. Met behulp van twee harer Zusters, die beide haar Examen als Onderwijzeressen, ook voor de talen hebben afgelegd, hooft zij in staat te zijn, om op eene doelmatige wijze, de plannen van haar beroep, jegens de aan haar toevertrouwdde jeugd te vervullen; en, bij eene zorgvuldige opvoeding voor derzelver volgende bestemming, haar de kundigheden mededeelen, welke dezelve, in het menschappelijk leven, eenmaal, tot nut, sieraad en gezamenlijk kunnen verstreken; terwijl in het zeer matig gesteld Kost- en Leergeld het onderwijs in de Hollandsche, de Fransche en de Engelsche taal, en verdere Wetenschappen, benevens Linnen- en Wollen-Naaijen, en alle handwerken begrepen zal zijn.

Zij beveelt hare inrigting in het vertrouwen van hen, die verlangen eene godsdienstige en beschaafde opvoeding, aan hunne Dochters of Pupillen, te doen geven. De voorwaarden, waarop zij Elèves harer zorg wensch toevertrouwd te zien, zijn ten haren Huijze te bekomen.

Haarlem, A. M. AERNOUT.
den 25sten Junij 1831.

* * * De Raad der Stad HARDERWIJK, als hiertoe behoorlijk geautoriseerd, noodigt mits deze uit alle die gene, welke genezen mogten zijn tot de waarneming van de Post van TWEDE STADS DOCTOR, tegen genot eener Jaarwedde van drie-honderd Goldens, om zich met overlegging van derzelver Diploma en Bewijzen van goed zedelijk gedrag, in Persoon of met vrachtwijze Brieven te vervoegen bij het Bestuur dezer Stad, en wel gedurende de maanden Junij of Julij dezes Jaars.

Harderwijk, den 15den Junij 1831.

De Raad voornemd.

H. F. VAN MEURS.

Ter Ordonnantie,
W. A. DE MEESTER.

* * * Door het aanaand verrek van eenen Jongen Heer naar de Academie, is op 19. Sept. te Zutphen, gelegenheid tot plaatsing van eenen JONGEN HEER, om tot de Hooge School of Militaire-Academie te worden opgeleid. Adres bij den Boekhandelaar WANSLEVEN, Letter V. Brieven franco.

* * * Men vraagt in eene Apotheek binnen Amsterdam, een LEERLING, van fatsoenlijke Familie, welke bijzondere gelegenheid wordt gegeven om zich te bekwaamen. Adres met gefrankeerde Brieven Letter K., bij de Gebroeders KRAMER, Kantoor-Boekverkooper op het Water bij den Dam, No. 2, in het Linieër-Fabriek.

* * * Met primo Augustus aanstaande, wordt binnen Leyden gevraagd: Een bekwaam PERSOON, liefst geëxamineerd als Apothekers-Bediende. Adres Letter H., bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, op de Breestraat. Brieven franco.

* * * Wordt tegen genot van Kost en Inwoning, doch zonder Salaris, tegen de maand Augustus aanstaande, als tweede Kerk gevraagd bij een Notaris, tevens Burgemeester en Secretaris ten platten Lande in Zuid-Holland, een JONGELING van den Hervormden Godsdienst, niet beneden de 20 jaren oud, eene goede en vlotte hand schrijvende, met de werkzaamheden bekend, en daarvan, zoo mede van deszelfs zedig gedrag voldoende getuigschrift kunnende produceren. Adres door gefrankeerde Brieven onder Letter Z., bij den Boek- en Plaatdrukker T. J. WIJNHOFEN HENDRIKSEN, te Rotterdam.

* * * Op een Buiten-Verblijf tusschen Zwolle en Harderwijk, worden tegen den 15den Augustus of November 1831 gevraagd: Eene KEUKENMEID en KINDERMEID, van den Hervormden Godsdienst, en voorzien van bewijzen van eerlijkheid, goed zedelijk gedrag en geschiktheid. Adres met franco Brieven onder Letter A., aan den Boekhandelaar VAN HULST, te Kampen.

* * * De Controleur der Plaatselijke Belastingen te MIDDELBURG, in Zeeland, belast met het toezigt over de innings van het Marktgeld aldaar, berigt bij deze dat de KERMIS of JAARMARKT zal aanvangen op den 25sten Julij aanstaande en eindigen den 5den Augustus daaraangvolgende, en dat de aanvragen tot het bekomen van Plaatsen voor Tenten of Kramen, met opgave der grootte (uitgedrukt in Nederlandsche Maat) bij gefrankeerde Brieven aan hem Controleur moeten worden ingezonden, zullende de inzending dier aanvragen voor den 15den Julij aanstaande moeten plaats hebben, na welk uitsprij niemand zal kunnen aanspraak maken op de Plaatsen welke hem ten vorige jare was toegewezen.

Middelburg, De Controleur voornemd,
den 25sten Junij 1831. M. W. KRIJGER.

* * * BERIGT VAN DEN HANDEL.

De gezamenlijke SCHIPPERS, welke tot heden de BEURTVAART van ROTTERDAM naar KEULEN hebben waargenomen, in aanmerking nemende, dat, ingevolge Art. 43 van het Reglement op de Vrije Rijnvaart, die inrigting, bij welke zij door de Regering aangesteld waren, eerlang zal vervallen, en ontvarende, dat bereids andere ondernemingen van vervoer worden berzamd, de strekking hebbende om hen buiten bestaan te brengen en hunne kostbare en solide Schepen nutteloos te doen worden, vinden zich verplicht daartegen zoodanige middelen te bewerkstelligen, als zij, zoo wel overeenkomstig met hun belang als in overeenstemming met den inhoud van het voornoemde Reglement, raadzaam oordeelen. Zij haasten zich alzoo het Handeldrijvend Publiek bekend te maken, dat zij besloten hebben, om op geregelde tijden van Rotterdam op Keulen en vice versa te varen, en wel tot de billijkst mogelijke nader te bepalen en bekend te maken Vrachten, met inbegrip van alle Onkosten van den wal of van board der Schepen tot op alle Plaatsen aan den Rijn en de daarmede verbonden Rivieren of Stroomen gelegen, waar een of den verdere vervoer geheel op zich zullen nemen.

Zij vleijen zich overigens, dat hunne veeljarige dienst als Beurtschippers en de bestendige goede uitlevering van de door hen vervoerde Goederen hen verder dat vertrouwen zullen doen genieten, waarop zij zich erkentelijk mogen beroemen en hetwelk zij zich ook zullen bevljigen in het vervolg te verdienen.

Rotterdam den 4den Julij 1831.

* * * M A N U F A C T U R E N.

De Ondergeteekende heeft de eer door deze te berigten, dat hij op aanstaande Vrijdag den eersten Julij zijn MAGAZIJN, staande op de Botermarkt, zal openen, voorzien van een volledig assortiment Katoenen, Wollen en Zijden Manufacturen, Linnen, enz. enz., terwijl hij door eene opregte en solide behandeling, zich de gunst en het vertrouwen van het geëerde Publiek hooft te verwerven.

A. S I N K E L.

Leyden den 29sten Junij 1831.

* * * GIJSBERT BOMAS, die volgens de laatste narigten in 1830 als Bediende van een der Hoofd-Officieren bij een Regiment Kavallerie te Leyden zich heeft bevonden, wordt verzocht zoo spoedig mogelijk van zijn verblijf narigt te geven aan den Notaris A. PERK, te Hilversum, alwaar hij over eenige Gelden kan beschikken.

* * * De Ondergeteekenden, Eigenaars eener Steenkalk-branderij, in de nabijheid dezer Stad, geven bij deze aan de belanghebbenden berigt, dat zijlieden door omzigtige bewerking, verbonden met eene beste kwaliteit van Steenen, in staat zijn de beste en blankste soort van RIJNKALK te kunnen leveren, belovende eene goede en civiele bediening, terwijl zijlieden zich jegens hunne Begunstigers verbinden, de meeste inschikkelijkheid nopens de Vracht te bedingen.

Ook zijn bij hen te ontbieden ZINK- of DIJKSTEE-NEN, alsmede BLAAUWE STRAATSTEE-NEN, tot civiele prijzen. De Bestellingen kunnen gedaan worden aan het Adres van NIEBOUR & BALCK, te Utrecht.

Mulheim, aan den Rijn, den 15den Junij 1831.

NIEBOUR & BALCK.

* * * De Ondergeteekenden hunne Associatie op heden met onderling goedvinden geëindigd hebbende, berigten bij deze, dat zij hunne AFFAIRE in Garenen, Linten, Kousen enz., voor eigen rekening blijven continueren, in de Kalverstraat, Hoek Spaarpotsteeg te Amsterdam; terwijl de laatst Ondergeteekende zich met de likwidatie der Firma heeft belast.

Amsterdam, J. BARREVELD.

1 Julij 1831. G. T. V I S J R.

* * * Ingevolge bovenstaande Advertentie, het MAGAZIJN van Garenen, Linten, Kousen en gebreide Goederen enz., voor eigen rekening, in de Kalverstraat op de hoek van de Spaarpotsteeg, No. 229, in de Katoen-Boom, aldaar, naast het Koffijhuis de Karseboom, blijvende continueren, en van verscheidene Artikelen op nieuw gesorteerd zijnde, zoo beveel ik mij in het gunstig aandenken mijner geëerde Begunstigers; zullende ik mij beijveren om mij dat vertrouwen waardig te maken, hetwelk ik gedurende zes jaren tijds heb mogen genieten, en waarvoor ik Hun-Ed. door deze mijne dank betuig.

G. T. V I S J R.

* * * Ten Kantore van M. M. POLAK ZN., gedeli-geerde der Eerste Klasse der KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ, (gehouden wordende op het Rokin het 4de Huis van de Gapersteeg, No. 132, te Amsterdam) is in de thans trekkende 2de Klasse der 153ste Koninklijke Nederlandsche Loterij gevallen, de kapitale prijs van f 20,000, op No. 17751.

* * * IEMAND, de Militaire Administratie kundig, genegen om in dat vak tegen billijke belooning geplaatst te worden, adresseere zich aan den Kapitein Kwartiermeester der 1ste Afdeeling Infanterie te Haarlem. De Brieven franco.

* * * Te HUUR, met primo Augustus aanstaande of eerder, een HUIS, voorzien van verscheidene zoo behangen als onbehangen Kamers, Keuken, Kelder, ruime Droogzolder en onderscheidene Gemakken, alsmede eene Tuin om hetzelfde, zijnde zeer geschikt tot Zomer- en Winterverblijf, en hebbende een fraai Uitzigt, staande en gelegen aan de Straatweg tusschen 's Hage en het Dorp Sassenheim; den Huurder kan (des verkiezende) hetzelfde geheel of gedeeltelijk gemeubileerd, ook de Kost tegen matige prijs bekomen. Adres met franco brieven, onder lett. C, bij den Boekverkooper A. VAN BENTEN, te Leyden.

* * * UIT DE HAND TE KOOP OF TE HUUR: Een welingerigte BIER-BROUWERIJ, staande en gelegen onder Klein Hekendorp, vlak aan de Rivier den IJssel, nabij de Stad Oudewater, waarin zijn twee koperen Ketels, een Werkkuip, twee Koelbakken met een koude en een heete Pomp en verdere Gereedschappen; dewelke terstond kan worden aanvaard; is te bevragen bij den Heer L. NIELSE, Mr. Timmerman, of bij JOH. KONINGSJz., Mr. Metselaar, beide wonende te Oudewater.

* * * Door overlijden binnen de Stad Weesp TE KOOP, eene sedert vele jaren en nog met succes gedreven wordende WIJNKOOPERIJ, met een Pakhuis, en overneming der voorhanden zijnde Wijnen, informatie te bekomen bij den Makelaar J. H. HEYBLOM, op de Kloveniers-Burgwal, bij de Raamgracht te Amsterdam.

* * * Te UTRECHT, UIT DE HAND TE KOOP: Een schoon WINKEL-HUIS, op eenen vrolijken en besten Stand, geschikt voor alle Affaires, bestaande uit tien zoo Boven-als Benedenkamers, ruime Zolders, Keukens en Kelders; een WERK- of PAKHUIS met eenen bijzonderen Uitgang. Kunnende de Kooper, des verkiezende, 1 der Kooppennningen daarop tegen 5 pct. gevestigd houden.

Nadere informatien bij den Heer TH. VAN STAVEN, op de Lange Nieuwstraat. Brieven franco.

* * * Door onverwachte verandering van Woonplaats, om ten spoedigsten te kunnen worden aanvaard, uit de Hand te Koop: Een ruim HUIS en ERVE, zeer geschikt voor alle Affaires en uitbreiding van bestaan, benevens eene Winkel, bestaande in Koffij, Theeën, Tabak, Kruidenierswaren, Glas- en Aardewerken, staande en gelegen in het beste gedeelte van eene der Noord-Hollandsche Steden. Nader te bevragen bij C. BENT, te Monnickendam. Brieven franco.

* * * UIT DE HAND TE KOOP: Een hecht weldoortimmerd HEEREN-HUIS, in de voornaamste Straat der Stad Doesburg, met verscheidene Beneden- en Boven-Kamers, waaronder behangene en gestukadoorde, meest met Stookplaatsen, een goede ruime Keuken, een Washuis met Regen- en Welwaterpomp, een ruime gestukadoorde Gang, ruime verwulfd Kelder, Droog- en Bergzolders, een groote Steenen Schuur met Paardenstal, een ruime Tuin met goede Vruchtboomen en Bleek, uitkomende aan de Stadswal, met een schoon uitzigt over de Rivier den IJssel en de Veluwebergen. Te bevragen met vrachtwijze Brieven bij den Predikant SANDBERG, Letter A. H., te Doesburg.

* * * Men presenteerd UIT DE HAND TE KOOP, voor contant Geld: Eene welingerigte BOEKDRUKKERIJ, met al deszelfs TOEBEHOREN, bijzonder geschikt voor iemand welke zich in dat vak wenschte geplaatst te zien; iemand hierop reflecterende, adresseere zich met gefrankeerde Brieven onder de Letter H., bij den Drukker en Boekverkooper A. DAANE AZN., aan de Valkenbrug, Wijk M, No. 406, te Rotterdam.

Brieven, welke niet voorzien zijn met de naamteekening van den Zender, zullen in geene aanmerking genomen worden.

* * * J. WESSELING en H. WESSELING, Makelaars, zullen op Maandag den 11den Julij 1831, des namiddags ten half drie ure, te Amsterdam, in de Witte Zwaan, op den Nieuwendijk, presenteren te verkoopen: Eene extra mooie nieuw aangekomene partij Vuren en Greenen, Noordsche en Windausche Balken, Memelsche Deelen, Juffers, Twaalf Ellens, Kolters en andere HOUT-WAREN; liggende in de Oude Schans en op de Wallen.

* * * M. M. STEENHOUWER en H. ALTIUS, Makelaars, zullen op Maandag den 11den Julij 1831, des namiddags ten half drie ure, te Amsterdam, in de Witte Zwaan, op de Nieuwendijk, presenteren te verkoopen: Eene extra mooie nieuw aangekomene partij Vuren en Greenen, Noordsche en Nerva Balken, diverse sortimenten Deelen, Sparren, Juffers, Kolters en andere HOUT-WAREN, liggende in de Binnenkant en op de Wallen.

* * * L. DE WIT ABRAHAM EVERARDUSZON, P. J. ALKENS, J. V. DE WINTER, C. A. DE WIT, J. H. HORSTMAN, R. R. VIERVANT, I. J. DE WIT en H. J. BLOEMEN, Makelaars, zullen op Vrijdag den 15den Julij 1831, te Amsterdam, des avonds ten zes ure precies, in de Brakke Grond, in de Nes, verkoopen: Eene partij van 1632 Kisten Blond en 405 Kisten Wit Havana SUIKER, alhier aangebragt per het Schip Harves, gevoerd door Kapr. P. Eldrad, gekomen van Matanzas; liggende als nader bij Notitie zal worden aangewezen.

* * * TE HUUR: Eene Melkgevende EZELINNE, die pas geveult heeft; te bevragen bij L. TEMPELMAN, op de Vogelenzang onder Bloemendaal bij Haarlem.

* * * De Heeren Boekhandelaren worden verzocht, voor half Julij 1831 op te geven de Inteekenaren, die zij bekomen hebben op het Werkje voor de Jeugd, getiteld: Levensberigt en Zelfopoffering van den Nederlandschen Zeeheld J. C. J. VAN SPEYK, hetwelk in kl. 80, met Platen en Fac-Simile, volgens Prospectus, zal worden uitgegeven bij G. J. A. BEIJERINCK, te Amsterdam; kunnende de Inteekenaren tevens Berigt worden, dat de uitgave stellig doorgaat, nadien reeds een ruim getal jeugdige Inteekenaren de Inteekening hebben bevoerd. Voorts wordt door genoemden Uitgever uitgegeven en is alom te bekomen:

- I. LEERREDENEN, door J. TER BORG, in gr. 80. f 2: 80
- II. GEDACHTEN EN BEELDEN van B. T. LUBLINK WEDDIK, in gr. 80. f 1: 25
- III. v. MEERTEN, Godsdienstige Voorlezingen, in gr. 80. f 2: 40
- IV. PETER DILLON, Reis naar de Eilanden der Zuidzee, ter Ontdekking van het lot van DE LA PÉROUSE, 2 Deelen met Platen in gr. 80. f 7: 20
- V. MACFARLANE, Konstantinopel en Turkije, 2 Deelen met Platen in gr. 80. f 7: 65
- VI. PALAIOLOGUE, Schetsen der Turksche Zeden, met eene Plaat, in gr. 80. f 3: 40
- VII. GEDENKSCHRIFTEN van CONSTANT, be-trekkelijk het Leven van Napoleon, 1ste en 2de Deel, in gr. 80. f 4: 60
- VIII. SOPHIA VAN LISSAU, in gr. 80. f 2: 50
- IX. TAYLOR, Merkwaaardigheden uit Amerika, met 84 Vignetten en 1 Kaart, 80. f 3: -

* * * Bij S. en J. LUCHTMANS, te Leyden, is gedrukt en in de voornaamste Steden verkrijgbaar gesteld:

- I. EURIPIDIS ELECTRA. recognitis duobus libris, scriptis additave adnotatione edidit P. CAMPER.
- II. ANTIQUITAS HOMERICA. edente J. TERPSTRA.

III. Geschiedenis der BURGERWAPENING in NEDERLAND, door Professor M. SIEGENBEEK. Het tweede Deel der Geschiedenis der LEIDSCHE HOOGESCHOOL, van denzelfden Auteur, waarvan het eerste Deel in 1829 is uitgegeven, is ter Perse, en zal in den loop van dit of in het begin van het volgende jaar worden uitgegeven.

Het tweede Deel, tweede Stuk, van het ARCHIEF voor KERKELIJKE GESCHIEDENIS, verzameld door de Professoren KIST en ROJAARDS, is mede op de Pers, om nog in dit jaar te worden uitgegeven.

* * * C. G. SULPKE, te Amsterdam, heeft uitgegeven: Surinaamsche Almanakken voor 1830 en 1831. Bij denzelfden zijn ook weinige Exemplaren voorhanden, van: Johnson, Ziekten in Oost-Indien, benevens een Aanhangel voor de Cholera-Morbus, uit het Engelsch vertaald, benevens eigene Waarnemingen en Rapporten over de Cholera-Morbus, door den Vertaler J. M. DAUM, Chir. Majoer bij de Kon. Nederl. Marine. f 4: 80.

* * * I N T E K E N I N G. Ten voordeele der achtergeblevene behoefte betrekkingen van de Schutterij der Stad Alkmaar, op eene

Verzameling van vier nette gesteedrukte GEZICHTEN op deze Stad, zoo als dezelve zich vertoonden vóór de verandering met het groote Kanaal; welke zal worden uitgegeven in één omslag, à f 2: -, door J. A. M. W. Le Sage Ten Broek, Boekhandelaar te Alkmaar. NB. Met toestemming van H. E. Achth. Heer Burgemeester, wordt deze uitvoering naar de op het Stadhuis alléin voorhanden zijnde teekeningen van dezelve bewerkstelligd.

Men teekent in bij den Uitgever en alom. * * * Bij den Boekhandelaar en Boekdrukker J. C. VAN KESTEREN, op het Rokin, No. 157, te Amsterdam, is op heden van de Pers gekomen en alom verzonden:

De Reis der CHOLERA MORBUS uit Azië naar Europa, als een overtuigend bewijs van derzelver besmettelijkheid aangenomen, en de voorbehoedmiddelen door de Regering aangewend tot stuiting van den verdere voortgang dezer vreeslijke kwaal gebillijkt, door F. J. BEHREND, M. D., uit het Hoogduitsch; de Prijs is f - 50.

* * * Bij J. H. DEN OUDEN, Boekverkooper te Amsterdam, komt heden uit en heeft verzonden:

D. MOLENAAR, Hervormd Leeraar te 's Gravenhage, Tiental Leerredenen over verschillende Onderwerpen, 2de DEEL, f 2 - 50; van de tweede druk van het Eerste Deel zijn nog Exemplaren te bekomen voor f 2 - 50, als ook van de Handleiding voor Christen Huisgezinnen, 2 Deelen compleet f 5.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHÉDÉ en ZONEN.

EDEL GROOT ACHTBARE HEEREN!

Inleiding. Hoe moeilijk ook de omstandigheden, ja zelfs nog in dit oogenblik, zijn, waaronder wij U. E. G. A. thans vereenigd zien, mogen wij ons echter oprecht verheugen van wederom het voorrecht te genieten, u lieden allen, Mijne Heeren! in welstand terug te zien, en te dezer plaatse hartelijk te verwelkomen.

Nimmer vergaderden wij onder omstandigheden, gelijk aan die, waarin het dierbaar Vaderland verkeert. Omstandigheden, waarin, van den eenen kant, de Belgische afdeeling der Natie, bij elke schrede, die het oproer voorwaarts deed, alle banden van regt, eer en geweten moedwillig verscheurde, zich van ons losrukte, en, bij het sloopden der maatschappij, zonder op de 15 jaren rust en vrede terugtezien, waarin haar eene welvaart ten deele werd, die zij nimmer had gekend, in eenen poel van verdeeldheid, jammer en ellende stortte; — omstandigheden, waarin, van de andere zijde, het oude getrouwe Noord-Nederland onkreukbare trouw tegenoverstelde, en het bewijs opleverde, wat men van eene kalme en brave bevolking te wachten hebbe, die zich, wars van tuimelgeest en omwentelingszucht, welker besmettende invloed schijnt te moeten voortwoeden, en schier geheel Europa, van het noorden tot het zuiden, en van het oosten tot het westen, bij het ontsteken van het vuur der tweedragt, in beweging heeft gebragt, door orde en ondergeschiktheid aan wetten en Koning, en door gehechtheid aan een nationaal Stamhuis, van zoo vele volken van Europa wist te onderscheiden, en, doordrongen van de noodzakelijkheid der tijdelijke opofferingen, uit diep gevoel voor eer, zelfstandig, en onafhankelijkheid en besef van dure verplichtingen ter vervulling der oogenblikkelijke behoefte, mildelijk en onbekrompen aan den staat gaf, wat men, tot dus verre, van haar vorderde, en gehoorgevende aan de roepstem van haren Vorst en Heer, het zwaard ter verdediging van de regten des voorouderlijken gronds en ter handhaving van Hollands alouden oorlogs-roem, onder het afbidden van de tusschenkomst van den Almagtige, blijde en wel te moede aangordde.

„Gelijk Vaderland en Oranje bij het voorgeslacht maar „éene gedachte waren, zoo is thans de liefde tot beide „één bij den bewoner van dit gezegend gewest.”

Herinneren U. E. G. A. zich nog, hoe wij, die de dagen van 25 en 26 Augustus, treuriger herinnering, niet konden vooruitzien, hoe wij met deze veel beduidende en gedenkwaardige woorden ons verslag in het vorig jaar eenen aanvang deden nemen, en heeft de uitkomst het niet bevestigd, dat Vaderland en Oranje de leuze is geweest, waaronder de duizenden van Hollands ingezetenen, met eene alle denkbeeld te boven gaande eendragt en geestdrift, zijn toegesnel, om het door de grondwet daargesteld gezag te handhaven en den vaderlandschen grond te beschermen!

In Holland zijn, onder al die bedreovende omstandigheden, welke het koninkrijk der Nederlanden, sinds over onze dierbare aangelegenheden, die aller aandacht bij uitsluiting geboeid blijven houden, werd onderhandeld, geschokt en met verwoesting bedreigd hebben, de inwendige vrede, rust en goede orde onbesmet en ongestoord bewaard gebleven, en hebben de tegenspoeden, welke, onafscheidelijk van zoodanigen staat van zaken, de ingezetenen moesten ondervinden, alléén gediend, om hunne deugden, liefde en gehechtheid aan Koning, wet en vaderland nog meer te doen uitkomen; om den roem hunner konings- en vaderlandsliefde meer wereldkundig te maken, en om den Noord-Nederlandschen, den Hollandschen naam op nieuw aan beide de polen te vestigen.

Zoo mogen wij, te midden van dit alles, er dan ook trotsch op zijn, een gewest te vertegenwoordigen, waarvan de bewoners zich hunner vaderen waardig hebben gedragen; die tallooze offers op het altaar des vaderlands, tot behoud eener eenmaal verlorene, later herkerene, zelfstandigheid, ter neer hebben gelegd; die zich door verlichting, godsdienst en deugd zoo gunstig hebben gekenmerkt, en die van rustige burgers, als bij betoovering, in geoeffende soldaten herschepen, verre van have en goed, van kinderen, echtgenooten en ouders, van vrienden en bekenden verwijderd, opgeruimd van harte, met een voorbeeldeloos geduld en eerbiedwekkende onderwerping, ja, met eenen ijver en volharding, die anderen volken bewondering en hoogachting inboezemt, daar op de grenzen staan, gereed, om, ware het noodig, voor het behoud van het voorvaderlijk erfdeel, voor de onschendbaarheid van den geboortegrond, en voor een onafhankelijk volksbestaan te strijden, — en zóó, en onder zulke, in de jaarboeken onzer geschiedenis met guldene letteren te vermeldene, omstandigheden, daadzaken en gebeurtenissen, is het ons dan ook hoogst aangenaam, een gunstig tafereel van de inwendige gesteldheid van de beide aan ons dagelijks bestuur toebetrouwde deelen van Holland te schetsen, en daartoe al dadelijk overgaande, geven wij ons de eer U. E. G. A. aandacht, in de allereerste plaats, tot een bijzonder aangelegen onderwerp, wij bedoelen die werken, die tot den physischen staat van dit gewest in het nauwst verband staan, te bepalen.

Waterstaats-werken. Ook wederom dit jaar, even als in het voorgaande, strekte zich de hand van Hem, die de winden, wateren en vlooden bestiert, in Zijne nimmer volprezene goedheid, over onze dijken, eilanden en zee-waterkeerende werken mildelijk uit, en weerde van ons genadiglijk af, elk natuurverschijnsel of algemeen onheil, waardoor ons rampen berokkend of onze dijken in gevaar gebragt hadden kunnen worden.

Te meer mogen wij dit dankbaar erkennen, wanneer wij ons oog gevestigd blijven houden op dat gedeelte van den Waterlandschen Zeedijk, hetwelk voortdurend een zwakken staat blijft verraden, en bij iederen hoogen vloed, en bij het stormen uit het westen, voor ernstige en noodlottige gevolgen doet vreezen.

Ook de Katwouder Zeedijk bevindt zich in nog zorgelijker toestand, en vordert, dat dezelve onverwijld worde verzward en versterkt. Wat het noordelijk gedeelte van Holland daartoe van de opbrengst van deszelfs opcenten kan afzonderen, vinden U. E. G. A., onder derzelve nadere bewilliging, op de begrooting van het volgende jaar, met de daartoe betrekkelijke toelichting, uitgetrokken; — en wanneer het Rijk, dat bij het behoud der dijken en waterstaats-werken zoo veel belang heeft, en het gewis aan de noodige ondersteuning niet zal laten ontbreken, daartoe gelijke som beschikbaar zal gelieven te stellen, waartoe de Koning eerlang eerbiedig zal worden genaderd, mogen wij het er voor houden, dat daardoor aan Noord-Holland gerustheid in de toekomst zal worden verzekerd.

Er is een ander punt in den ring van Noord-Hollands zeewering, hetwelk buitengewone zorg en hulp behoeft:

het is de Zuidpolder-Zeedijk, waarvoor meer dan daarvoor jaarlijks wordt toegestaan, zal moeten worden bijgedragen.

Overigens hebben gecommitteerden uit het gedeputeerd bestuur van Holland (noordelijk gedeelte) zeer onlangs de dijken en eilanden in oogenschouwen genomen, en zich overtuigd, dat de kostbare dijk om het zuidelijk gedeelte van het eiland Terschelling volkomen aan het oogmerk heeft voldaan, en bij den storm van 20 December II. niets heeft geleden.

Havenwerken. Belangrijk en meldingswaardig waren de verbeteringen, welke het gouvernement aan de verschillende havenwerken heeft daargesteld.

Zoo werd, om niet van de vergrooting en voltooiing van de Buurter Haven op het eiland Marken te gewagen, de haven van Urk verlengd en tot eene diepte van 17 palmen gebragt, waardoor het getal van vischschuiten van 50 nu reeds tot 70 is toegenomen, welke allen eene veilige ligplaats hebben en in nijverheid zijn voortuitgegaan.

Zoo werd die van Vlieland voltooid en volkomen voor het gebruik van loodsschuiten en andere schepen dienstbaar gemaakt; — daarom van te meer belang, daar zij gelegen is in het midden der drie groote zeegeten, Stormvliet, de Holle Poort en het Nieuwe of Russe Gat, en de schepen bij open winters voor gaats komende, nu dadelijk van loodsden kunnen worden voorzien, waarvan de 5de Februarij II. het bewijs, bij het door foodschuiten reddend van een uit de Oostzee in het Vliegert masteloos binnengevallen schip, gevoerd bij schipper Vos uit Veendam, en beladen met tarwe, heeft opgeleverd, hetgeen bij gemis dier haven niet mogelijk zou zijn geweest, daar te voren de loodsschuiten al vroeg in December bij het eerste hooge getij achter het dorp op strand werden gehaald, en dus buiten staat, om, zoo als thans, in nood zijnde schepen onverwijld hulp toetebrengen.

Zoo voldoet die van Terschelling, meer dan 4 ellen beneden volzee diep, uitmuntend aan de verwachting, en diende in den afgelopen winter tot veilige ligplaats voor meer dan 30 zeeschepen.

En zoo mogen wij met gelijk genoeg melding maken van den tot 15 palmen verhoogden en verzwarden dam, uitmakende het oostelijk boord van de haven van het Nieuwe Diep, ter lengte van meer dan een derde uur gaans; waardoor de zeeschepen tegen de rizenhavenkaai, tegen ijsgang en deining van het water bij oostelijke winden, volkomen veilig liggen.

Geheel anders is het met de haven van Texel gelegen. Door aanhoudende aanslibbing heeft zij hare diepte verloren, en bij gebrek aan de noodige geldmiddelen, zal men er aan de zijde van het gewestelijk bestuur, op bedacht moeten zijn, om in dezen te hulp te komen en te voorzien.

Er zijn nog andere havenwerken welke U. E. G. A. belangstelling waardig zijn: het zijn die, welke voor de stad Amsterdam worden daargesteld.

Wat de dijkwerken aangaat, door welke de beide havendokken worden afgesloten, valt opmerken, dat die rondom het oostelijk dok in zoo verre zijn voltooid en opgeleverd, als zulks voor den volkomen opbouw der doksluizen mogelijk zij; dat die om het westelijk dok wel niet zoo verre gevorderd, maar echter in dien staat gebragt zijn, om ter beschutting der aldaar liggende schepen te kunnen verstrekken.

Dat de kapitale sluizen van het oostelijk dok tot 3 palm boven amsterdamsch peil zijn opgemaakt, en dat men ijverig bezig is, om alles te verrigten, wat nog aan de volkomene gereedheid ontbreekt.

Dat de uitdieping van dit dok ook reeds zoo verre is gevorderd, dat de zeeschepen vrijelijk van en naar het entrepôt-dok en de scheepstimmerwerven kunnen varen; zoo dat de scheepvaart dan ook aanvankelijk de gewenschte voordeelen der haven mag genieten.

Dat de werkzaamheden van het uitdiepen van 's rijks maritieme-dok, voor 's lands werf even nuttig als belangrijk, in volle werking zijn; dat men met betrekking tot de westelijke doksluis met onvoorziene moeilijkheden te kampen heeft, en dat men, daar de gronden zeer slap en tot schuiven geneigd worden bevonden, vertraging in het werk ondervindt, en, eindelijk, dat de dijk en waterkeering van de haringpakkerij reeds s'iert maanden zijn voltooid en volkomen aan het voorgestelde doel beantwoorden.

De begrooting van Zuid-Holland, welke U. E. G. A. op heden wordt aangeboden, zal hun van den voortdurenden goeden en gunstigen staat der in dat gedeelte gelegene waterstaats-werken overtuigen, waaromtrent overzulk bij dit verslag niets belangrijks valt opmerken, dan alléén, dat ook in Rotterdam de stedelijke regering op het daarstellen en het verbeteren der lig- en losplaatsen aan de Maas voor die stad, ernstig is bedacht geweest, en dat zij bereids aan de kamer van koophandel de toezegging heeft gedaan, dat eerlang daarvan ernstig zal worden werk gemaakt; hetgeen door het opkomen van grootere schepen, welke vroeger te 's Gravendeel plegen te lossen en te laden, zoo noodig is geworden.

Wij gaan nu over tot de behandeling van een ander, niet minder aangelegen, onderwerp; waarbij wij over den staat van den landbouw, de veeteelt en visscherijen zullen spreken.

Landbouw. Sedert verscheidene jaren waren de berigten omtrent de winter-tarwe niet zoo ongunstig geweest als waarvan de najaars verslagen van de beide commissien van landbouw, met meerderen, hebben doen blijken. Ook was de winter-rogge, over het algemeen, zoo in hoeveelheid als in zwaarte, tegengevallen.

De zomer-tarwe, rogge en andere gewassen waren doorgaans beter uitgevallen dan de winter-voortbrengselen. Nat herfstweder en strenge vorst mogen als de oorzaken van dit ongunstig verschijnsel worden opgegeven.

Men had op Flakke in het afgelopen jaar veel zomer-koolzaad gezaaid, om het gebrek aan winter-zaad eenigzins te vergoeden, en zulks was, volgens de ingekomene berigten, goed gelukt.

De meekrap vooral viel zoo ongelukkig uit, dat de in het distrikt Goedereede en Overflakke aanwezige een-en-twintig meestovren niet meer dan 300,000 ponden reedden; terwijl, bij gunstige gewassen, het aantal aldaar gereed wordende ponden wel één miljoen bedraagt.

De langdurige voorjaarskoude en het natte zomerweder hadden eene nadeelige werking op den hooibouw uitgeoefend.

De boter was van goede hoedanigheid, doch de hoeveelheid minder dan gewoonlijk en daar door hoog in prijs.

Daar de koeijen minder melk hadden gegeven, waren er, even als zulks met de boter het geval was, ook duizende ponden kaas minder dan voorheen gemaakt.

Ten gevolge van het door de commissie van landbouw in Noord-Holland gedaan beklag over het verval van den handel in kaas, hetwelk de commissie vermeent te

moeten toeschrijven aan de in de laatste jaren te veelvuldig gemaakte *hoppe- of hobbekaas*, die onder de goede kaassoorten vermengd en vercocht, den roem van dat belangrijk voortbrengsel van onzen grond buiten 's lands ontleent, zijn er bij het gedeputeerd bestuur beraadslagingen aangehangig, om dit kwaad, met herinnering aan de op dat stuk geëmaneerde oude plakkaten, in het bijzonder aan dat van 26 Maart 1723, door eene keur, als die, welke in de instructie over de Alkmaarsche kaasmarkt voorkomt, tegen te gaan.

Het onlangs, op last des Konings, door den Administrateur voor de nationale nijverheid aan Gedeputeerde Staten, ter uitreiking aan de commissien van landbouw, toegezonden *Herbarium vivum*, door den heer C. F. W. Jappe, koopman en handelaar in zaden te Rostok, als verzamelaar en beschrijver van de daarbij aangeduide voedergewassen, bevat, volgens de getuigenis van den hoogleeraar Kops, zoo verre de grassen betreft, al de beste soorten voor ons vee; terwijl daarbij ook zeer juist worden opgegeven die, welke op schrale gronden, inzonderheid voor schapen, nuttig en ook in ons land allen oorspronkelijk zijn.

Dit werk verdient, inzonderheid uit een landbouwkundig oogpunt beschouwd, de aandacht van onze landbouwers, ten einde hen bekend te maken met die soorten, welke zij tot het aanleggen of verbeteren van hunne graslanden noodig hebben, en aan welke kennis het den meesten tot hertoe schijnt te ontbreken.

Met genoegen heeft eene commissie uit Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, zeer onlangs, het aan den heer T. W. J. Bankman, in erfacht afgestane eiland den Horn, in het IJ, bezigtigd, en den pachter in zijne volharding en kunde bewonderd, om den grond te verbeteren, en daarin toekomstig het loon voor zijne aanzienlijke geldelijke opoffering te vinden.

De paardenfokkerij, in Noord-Holland weinig beduidend, was daarentegen in Zuid-Holland goed uitgevallen.

De niet onbelangrijke aankopen voor het leger hadden daar met wezenlijk voordeel en spoed plaats. — Het getal gedekte merriën bedroeg, in het afgelopen jaar, niet minder dan 6437, waaronder 157 door heugsten uit de rijks stoeterij.

De runderen hadden op vele plaatsen in eenen klevjennenden staat verkeerd: een natuurlijk gevolg van den zoo buitengewoon maten zomer van het jaar 1829. — Het vette vee was schaars en de vette kalveren waren, uit hoofde van het kostbare der messing, zeer duur.

De schapen waren zeer ongezond geweest en in menigte gestorven, waar door aan den landman aanzienlijke schade werd toegebragt.

In de Beemster, onder anderen, waren er bij duizenden te niet gegaan, en hoezeer deze sterfte op de eilanden minder treffend was, kan men, des echter, het op Texel buitengewoon geleden verlies tot ruim 2500 stuks bepalen.

De vermindering van schapen moest natuurlijk een verminderd produkt van lammeren ten gevolge hebben, en op eenen aanmerkelijk hooger prijs werken, daar dezelve dit voorjaar tot f 3 a f 3½ en zelfs tot f 4 van de hand werden gezet.

Tonnen schats werden er voor den aankoop van wollen dekens, karsaaijen, laken en witte wol te zamen gestelde kleedingstukken, tot dekking en kleeding van soldaten en schutters, besteed.

Deze onvoorziene omstandigheid heeft den prijs der wol aanzienlijk doen stijgen, en hoezeer de prijs der schapen, lammeren en wol voor dit jaar zich nog niet juist doet bepalen, zal dezelve, zoo het zich laat aanzien, aanmerkelijk hooger dan in het vorige zijn.

Visscherij. Mogt de kustvisscherij in het afgelopen jaar zich niet in eene gelijke vangst als vroeger verblijden, maar die tak van nijverheid het belangrijk nadeel van meer dan f 20,000 ondervinden, ter zake van de afgebroke vereeniging met België, alwaar de geroekte haring, van die visscherij afkomstig, bijna uitsluitend werd vercocht, zoo had daarentegen de vangst met de heng of hoekwand-visscherij, die van vorige jaren aanmerkelijk overtroffen, en worde dezelve door de verleende premien buitengewoon aangemordigd en behartigd.

Steds, wij weten het, boezert de groote of zout-haring-visscherij U. E. G. A. warme belangstelling in, en het kan U. E. G. A. overzulk niet ongevallig zijn, zoo wij te dezer gelegenheid in eenige bijzonderheden treden, vooral met betrekking tot de belangrijke vraag: „In hoe verre, bij het ten einde spoeden der beide, „bij Z. M. besluit van den 30sten Maart II., no 80, „nog voor 1831 en 1832 verlengde proefjaren, eene „vereeniging der haringrederijen voor het behoud van „dezen tak onzer oude nationale nijverheid, al dan niet „nuttig is bevonden geworden?”

Wij zullen U. E. G. A., ter betere beoordeeling en juistere waardering dezer hoogst aangelegene zaak, met den uitslag der genomene proefregstreeks bekend maken.

In het jaar 1829 bedroeg de vangst der geheele vloot 1967 lasten haring. De prijs waarvoor die vercocht werd, was, dooreengerekend, f 29½ per last, en daar men denzelven in 1828 niet hooger dan tot f 220 per last had kunnen verkoopen, ontstond daardoor, voor de aanbrenst van het jaar 1829, een voordeel van f 142,000; daarbij voegende f 33,000, aan dusgenoemde jagerij-winst, zoo werd in het daar zoo even bedoelde jaar, voor eene hoeveelheid, gelijksstaande met die van 1828, meerder bedongen de aanzienlijke som van f 175,000.

Het nut der vereeniging werd na dit gunstig gevolg reeds vrij algemeen erkend: zóó zelfs, dat de tegenstanders, die aanvankelijk velen, later minder waren, geene zwaarigheid maakten de goede prijzen van den haring daaraan ter goeder trouwe toe te schrijven.

Men oordeelde, des echter en te regt, de proef van het eerste jaar niet voldoende, omdat de visscherij in hetzelfde niet zeer gunstig was geweest, en het daarom twijfelachtig bleef, of de instandhouding der prijzen niet hoofdzakelijk aan de schrale vangst moest worden toegeschreven.

Maar geheel anders is het thans na den afloop der visscherij van het tweede jaar: geene onzekerheid bestaat er meer, en wij mogen er bijvoegen, dat, volgens ingekomene, niet te betwijfelen, berigten, de hoogste verwachting van de voorstanders der vereeniging door de uitkomst zelf overtroffen is.

De vangst was in dit jaar voordeelig; de vloot had in hetzelfde 3096 lasten, en gevolgelijk ruim de helft meerder dan in het vorige, aangebragt.

In 1829 waren, ten gevolge der min voordeelige vangst, op ultimo Augustus nog maar 28 schapen binnen gekomen; in 1830 bedroeg dit, op hetzelfde tijdstip, reeds 93, en, desniettegenstaande, heeft men in het laatste jaar, zoo wel als in het eerste, den prijs van den vollen haring, tot aan het einde van September, op f 22:— per ton kunnen houden.

Zoo zullen U. E. G. A. dan nu ook wel met ons in het gevoelen deelen, dat, daar, door eene langdurige ondervinding bewezen is, dat zonder vereeniging de prijzen, onder zulke omstandigheden, in de maand van Augustus reeds tot op f14:— à f12:— en zelfs lager waren gedaald, zonder dat men zich in staat bevond, die, bij afnemende vangst, weder hooger te brengen; — daar het voordeel, hetwelk door de vereeniging aan de groote visscherij in het afgelopen jaar is toegebracht, dat van het vorige nog verre heeft overtroffen; — vooral daar, niettegenstaande het standhouden der prijzen bij eene zoo zeer verbeterde vangst, de haring, gedurende het geheele jaargetij, gredig koopers vond, en bij het eindigen der teelt, de voorraad in de eerste hand geheel werd opgeruimd, en zulks niet alleen bij de vereeniging, maar ook bij de reederijen, welke daar buiten waren gebleven; — daar, eindelijk, de toetreding tot de vereeniging dit jaar wederom is vermeerderd en van de geheele vloot slechts nog 15 schepen daar buiten zijn, — dan ook nu het pleit tusschen *wat beter of minder goed* was, tusschen al of niet vereeniging, voldoende zal zijn beslist.

Het daar zoo even behandeld onderwerp in een nauwer verband staande tot het zoo straks door onze beide collegies, ter voldoening aan het op ons, in de laatste gewone zitting, verstrekte commissoriaal op de rekeningen van de *Gebroeders Haak*, reeders en eigenaars van Enkhuizer haringsschepen, en van *Simon Schuyt en Mattheijs Korver Reyffert*, leden van het collegie der groote visscherij voor de provincie Holland, van wege het departement Enkhuizen, uitbrengen rapport, en tot beter verstand van hetzelfde moedende dienen, zullen U. E. G. A. ons, zoo wij vertrouwen, de uitweiding, welke wij ons ten deze veroorloofden, om het belang der zaak, wel ten goede willen houden.

Handel. En thans, Edel Groot Achtbaren! zijn wij tot een allerbelangrijkst onderdeel van ons verslag genaderd; tot dat betreffende den handel, in deszelfs meest-omvattende beteekenis: *den algemeenen handel*; die broneder, welke vroeger welvaart en rijkdom in zulke milde stroomen in ons vaderland verspreidde; welke ook thans nog de hechtste steun van ons voortdurend volksbestaan en revens het plegtanker der hope is, waarop aller oogen staren, als het middel, om de rampen van het verledene te lenigen, en om de opofferingen van het tegenwoordige in eene meer weldadige en gelukkige toekomst te vergoeden.

Wij zullen dan bij de beschouwing van dit, te recht hoogstbelangrijk, en U. E. G. A. allen gewis warm ter harte gaande, onderwerp, ons niet binnen den engen kring beperken eener angstvallige vergelijking van koude cijfertallen, wegens meerderen of minderen invoer, of wegens hooger of lager prijs der voornaamste voorwerpen van handel of van voortbrenging; — wij wenschen de zaak uit een meer algemeen, een verhevener gezigtspunt te beschouwen, te weten: „de gesteldheid des handels, voor zoo verre die van invloed is op de welvaart van het algemeen en op de kracht en den rijkdom van het staatslichaam; vooral in verband met de wijzigingen, welke de afscheuring van Zuid-Nederland bereids op onzen handel gehad heeft; alsmede welke verdere invloed men zich van die gebeurtenissen op onzen handel voor de toekomst voorspelt „ en met grond verwachten kan.”

Wij vinden ons tot het leveren van dit overzicht in staat gesteld door de met kennis van zaken gedane voordragen en bijdragen, welke de verschillende kamers van Koophandel in de beide deelen van dit gewest te dien aanzien, naar aanleiding van het door ons gedaan verzoek, welwillend geleverd hebben, en waaruit wij al dat geen te zamen hebben gebracht, waartoe wij dan nu ook U. E. G. A. aandacht wenschen te bepalen: vooraf echter verschooning vragende, zoo wij bij dit gedeelte van ons verslag wat langer dan gewoonlijk zullen moeten stilstaan.

De vereeniging van Noord- en Zuid-Nederland had, gedurende de reeds hiervoren vermelde 15 jaren van onafgebroken rust en vrede, grooten invloed op de wederkerige handelsbetrekkingen uitgeoefend.

De hoogst voordeelige ligging van Antwerpen, als gemakkelijke toenaderings- en lossings-haven, waarover steek bevolkte, veel behoevende en zeer veel verbruikende gewesten de benodigdheden, zoo voor eigen gebruik en tot grondstof van talrijke fabrieken, als tot eenen aanmerkelijken door- en weder uitvoer-handel trokken, deze ligging had aldaar den handel op- en van de beide Indiën in eene ruime mate zamengetrokken; zóódanig zelfs, dat in de behoefte tot het verbruik en tot den expedite-handel van Holland voor een groot gedeelte over die haven werd voorzien.

Niet weinig strekte zulks tot de betrekkelijke vermindering van onzen eigen zeeland in Holland, en zulks te meer, daar de door een stelsel van hooge regten, zoo hier te lande als in de kolonien, begunstigde nijverheid in België de tweeledige strekking had, eensdeels, dat vele benodigdheden, welke in Noord-Nederland niet vervaardigd worden, en die wij vroeger uit Engeland of andere vreemde landen plegen te trekken, als gevolg van dat stelsel, uit België getrokken werden, en anderdeels, dat de antwerpse handel door die voortbrengselen van nijverheid ruimer stof en keuze had tot samenstelling van voor onze kolonien en andere overzeesche landen geschikte uitvoer ladingen.

De groote staatkundige gebeurtenis, welke den band tusschen Noord- en Zuid-Nederland op het onverwachtst verbroken heeft, is eene dier hoogstgewichtige aangelegenheden, welke groote en heilzame veranderingen in den handels-toestand van Noord-Nederland in het algemeen, en onzer daarbij zoo veel belanghebbende provincie Holland in het bijzonder, ten gevolge hebben kan, en ook reeds aanvankelijk eenigermate ten gevolge heeft gehad.

Immers, zonder te deelen in de overdrevene verwachtingen van de zoodanigen, die, als een onfeilbaar en dadelijk werkend gevolg der bewuste afscheiding, het bekrijgen van de vroegere algemeene markt en het schier uitsluitend drijven van den wereld-handel zich denkbeeldig voorstelden, kan men met genoegen vermelden, dat bereids onderscheidene rijke ladingen met koloniale waren, welke anders vermoedelijk naar Antwerpen bestemd waren, in onze havens, meer bijzonder in die van Zuid-Holland, zijn gelost, en aldaar een gereeden afzet on-dervonden hebben.

Met goeden grond mag men zich dan ook beloven, dat, bij herstelde rust en vertrouwen in den handel, bij doeltreffende en eenstemmige samenwerking tusschen de maatschappelen der regering en den handel, bij betrachtiging van *alles*, wat den handel kan bevorderlijk zijn, en bij het zorgvuldig vermijden van *alles* wat dien kan belemmeren of onnadeelen, waartoe een goed en mild beraand en vreemd aan dwang, moeilijkheid en omslag uitgevoerd stelsel der regten, ofschoon dan niet alles, echter veel kan bijdragen, — onze groote handel in het vervolg en op den duur in levendigheid en bloei aanmerkelijk toe-

nemen zal; en dat de uit Antwerpen geweken handel *gelijkelijk* naar onze groote handelssteden, elk naar derzelve behoefte en wijze van handelen, overgebracht worden en aldaar bestendigen zal.

Lage regten in het algemeen, behoudens de niet talrijke uitzonderingen, welke ons eigen belang van sommige takken van handel, scheepvaart, nijverheid of koloniale bezittingen schijnen te vordren; milde handelsbeginselen ten aanzien van andere volkeren; het onderhoud van registreerische vaart en betrekkingen met de kolonien, — ziet daar E. G. A. de magtige hefboomen, welke door het gouvernement in het onmiddellijk belang van dit, bij uitsluiting handeldrijvend, gewest kunnen aangebragt worden tot opbeuring des handels, en waar door wij, voor zoo verre ook de handel van zijne zijde daartoe krachtig medewerke, weder een groot aandeel in den algemeenen handel zullen kunnen terugbekomen.

Het hollandsch crediet heeft zich in de laatste moeilijke maanden, waarin het algemeen en bijzonder vertrouwen zoo zeer geschokt werd, op het schitterendst gehandhaafd; en terwijl talrijke bankbreuken en faillissementen elders den handel en het crediet dagelijks slagch toebrengen, zoo mogt men zich in Holland over de soliditeit van de handelshuizen, ondanks de plotselinge en zoo aanmerkelijke daling van de *publieke fondsen* en de wanbetalingen van verschillende aard, ook tot lof meer van de ingezetenen, die wij vertegenwoordigen, ninder verwonderen nog dan wel verheugen.

Reeds aanvankelijk, en kort na het uitbarsten der belgische onlusten, strekte de zorg van het Gouvernement zich uit, om twee der belangrijkste en onmisbaarste behoeften van eerste noodzakelijkheid, van de vroeger daarop rustende hooger regten te ontheffen; te weten: het *graan* en de *steenkolen*. Vooral ten aanzien van laatstgemeld artikel werkte de geheele ontbeffing, en vroeger, het genot der daarmede gelijk gestelde premie, spoedig en weldadig; terwijl het verminderd regt op de granen zoo gunstig op de openbare meening werkte, toen de prijs van het brood en de daarmede in verband gebrachte broodzetting, de bezorgdheid der stedelijke besturen, vooral in de talrijk bevolkte gemeenten, levendig gaande hielden.

De toevoer van engelsche, schotsche en roerkolen is zoo overvloedig geweest, dat men dezelve voor denzelfden prijs kan koopen, welke men bevorens voor luiksche en monsche betaalde.

Al verder verordende Z. M. de herziening van het tarief der regten op den in- en doorvoer, onder voorlichting en medewerking der kamers van koophandel. Die arbeid kon uit deszelfs aard niet dan langzaam en met de meeste beradenheid ten einde gebragt worden; het gold toch de belangen en de welvaart der ingezetenen, en daar door de belangen en de welvaart van den Staat. Het onderzoeken, wikken en wegen, en vooral het overeenbrengen dier verschillende en vaak uiteenloopende belangen, is ten hoogste moeilijk; de geschiedenis van het Vaderland leert het, en de verzoeken en beraadslagingen, welke bereids hebben plaats gehad, ten opzichte van de bij de wet van 8 Junij II. daargestelde wijzigingen in het tarief, hebben die waarheid bevestigd.

Bij die wijzigingen zijn bereids enkele artikelen, welke zeer hoog belast waren, waaronder, in de eerste plaats, het ijzer te noemen is, aleraanmerkelijkst verminderd, en die voorloopige maatregel doet eene meer algemeene toepassing van vrijegeveige handelsbeginselen te gemoet zien. — Als eene zeer belangrijke bijdrage daartoe moge tevens genoemd worden 's Konings besluit van den 4^{den} Mei II., welks strekking is, om de verzending van engelsche en andere vreemde, voor de oostindische markt bestemde, katoenen lijnwaden, over Nederland en met nationale schepen te begunstigen.

Entrepôt-Dok. Eene scheep, ten nutte des handels, binnen Amsterdam ondernomene inrigting, het *Entrepôt-Dok*, is thans voleindigd. De doelmatige en trotsche aanleg daarvan draagt de goedkeuring en bewondering van landgenooten en ook van vreemdelingen weg.

De daarstelling dezer inrigting moge op het beginsel der vroegere vereeniging met België, en op het daaruit gevolgd stelsel van hooge regten, geerdvest zijn, dit een en ander laat echter niet na, dat de bedoelde instelling, ook na de afscheiding en bij lagere regten, van hooge waarde voor den handel blijft; het zij dat men dezelve uit het oogpunt van geheele bevrijding van regten op alle weder uitgevoerd wordende goederen, het zij als eene gemakkelijke los- en veilige, benevens in vele opzichten min kostbare, bewaarplaats beschouwe. De handel, welke deze voordeelen ondervindt en waardeer, maakt dan ook, hoe langs hoe meer van het dok gebruik, niet alleen voor goederen, welke aan accijnzen of aan hooge regten onderworpen zijn, maar ook voor de zoodanigen, welke als laag belast kunnen beschouwd worden. De terugbrenging der regten op de granen tot den geringen maatstaf, waarop dezelve vroeger, vóór de vereeniging met België en tot aan den jare 1824, belast waren, heeft den opslag daarvan in het entrepôt-dok niet doen verminderen.

Men mag dus, aan de hoop op een mild handelstelsel, het vooruitzigt paren op het behoud van de bewuste instelling, mits geheel van vrijen wil afhankelijk blijvende; daar toch, door middel van hetzelfde, de handel zich in de gelegenheid kan stellen voor de weder uitgevoerd wordende koopmanschappen ook van de lagere regten geheel bevrijd te zijn; welker besparing, bij de tegenwoordige handelsgesteldheid, en bij den sterken wedijver, welke daarin bestaat, in het geheel niet onverschillig te achten is, ja zelfs een voordeel aanbiedt boven de Hanzesteden, waar dan toch nog altijd eenige, hoezeer ook slechts geringe, regten op den invoer en den uitvoer betaald worden.

Voor al het entrepôt schier onmisbaar zijn bij de aanstaande invoering van het reglement op de vrije Rijnvaart, hetwelk geheel en al op het beginsel van dusdanige vrije stapelplaatsen berust, en waartoe alzo in de steden van Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht, waaraan dat voorregt bij uitsluiting is toegekend, geschikte, aan den omvang en behoefte des handels geëvenredigde, bewaarplaatsen moeten bestaan, zal men de voordeelen, daarbij bedoeld, kunnen genieten.

Ook tot de uitvoering van het daar zoo even vermelde koninklijk besluit van den 4^{den} Mei, wegens den handel en verzending van katoenen lijnwaden naar Java, is het entrepôt-dok van groot belang, wijl daardoor het verlaagd inkomend regt van 4 en het uitgaand regt van 1/2 per cent vermeden wordt.

Afscheiding van België in betrekking tot den handel. Wij hebben, E. G. A.! tot alle zoo even afgehandelde beschouwingen en ontwikkelingen aanleiding genomen, toen wij spraken over de aanwakking, welke het gevolg der afscheiding van België voor onzen grooten handel op de beide Indiën en Amerika hebben moet.

Hetzelve is in gelijke mate van toepassing op den handel op de Oostzee en het noorden van Europa. De ligging onzer noordelijke havens heeft de oude, veelvul-

dige betrekkingen op de genoemde streken hoe langs hoe meer aangeknoot, en de zuidelijke gewesten plegen zich van de benodigdheden aan noordsche voortbrengselen in Noord-Nederland te voorzien. — Het is dan ook niet te ontveinen, dat de gestremde gemeenschap met België voor onderscheidene takken van handel en nijverheid zeer noodlottig is; dit is en zal vooral blijkbaar zijn bij artikelen, welke de Zuid-Nederlanders meestal van de noordelijke gewesten trokken, als: tabak, haring en anderen visch, gezaagd en ongezaagd hout, traan, ruw zout, hennep, graan, pik, teer en meer anderen.

Zoo ook sluit de gestremde gemeenschap een ruim vertier, hetwelk door de Zuid-Willemsvaart, langs de Boven-Maas en tusschen Maas en Rijn, voor den handel van Holland geopend was, en langs welken weg wij op eene zeer goedkope wijze velerhande voortbrengselen zoo van nijverheid als landbouw en mijnwezen terug ontvangen.

Rijnhandel. Daarentegen hebben de verzendingen naar den Rijn uit Amsterdam en Rotterdam, in het algemeen, toegenomen; die hechtste steunpilaar van onzen handel verdient steeds de hoogste aandacht. Naar gelang door kanalen en andere kunstwegen de wedijver in den handel op Duitschland en Zwitserland vermeerderd, naar die mate heeft ook de vervoer langs den Rijn in spoed toe-, doch in kostbaarheid afgenomen.

Rijnvaart. Met opzigt tot dezen rijnhandel en vaart zijn gewichtige, in de gevolgen hoogstbelangrijke, veranderingen te wachten. Het reglement voor de vrije rijnvaart, waarvan het beginsel bij het Weener congres was vastgesteld, is, na langdurige beraadslagingen, tot stand gekomen en zal eerlang worden ingevoerd. Zoo daardoor, van den eenen kant, hinderlijke, gedwongene omslagen en stapel-regten afgeschaff, alsmede de scheepvaart-regten, vooral op den Beneden-Rijn, aanmerkelijk verminderd worden, welke handelsvoordeelen ook voor Holland vruchtbaar zullen wezen, zoo zal, aan de andere zijde, echter de vrije vaart en andere bepalingen, hoofdzakeijk in den eersten tijd na de invoering, vele moeilijkheden en welligt botsingen doen ontstaan, waardoor de geregelde orde en de veiligheid der vaart op den grooten stroom, immers tijdelijk, bedreigd kunnen worden; doch ter afwending waarvan de des ingestelde commissien voor de rijnvaart in Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht, naar beste vermogen, werkzaam zijn.

Scheepvaart. De nationale scheepvaart heeft met den handel gelijken tred gehouden. De doorgaande lage prijs der bevrachtingen heeft dan ook geene groote voordeelen voor de reederijen kunnen afwerpen. Het schijnt, dat de nationale handelsvloot genoegzaam toereikende is in verhouding tot den handel. Sinds het ophouden der vroeger verleende premie op den aanbouw van zeeschepen, zijn er dan ook slechts zeer enkele nieuwe kielen gelegd. Men mag tot roem onzer handelsvloot zeggen, en elk der zaak kundige erkent dit volmondig, dat zij, zoo wel wat de hechtheid en de welbezieldheid der schepen, als de ervaring en geschiktheid der bevelvoerders en schepelingen aangaat, voor geene vreemden, van welke natie ook, in eenig opzigt behoefte ondertedoet.

Die zelfde staatkundige gebeurtenissen, waarvan wij reeds vroeger gewaagden, hebben ook voor als nog eenen nadeeligen invloed, bijzonder op onze O. I. schepen, uitgeoefend. De vroegere verzending van belgische fabriekgoederen, waaruit de ladingen voor een goed gedeelte werden zamengesteld, hebben opgehouden, en daarin is niet zoo spoedig, op eene andere wijze, te voorzien; zoodat thans die schepen, door de voornaamste bevrachter, de nederlandsche handelsmaatschappij, enkel voor eene terugvracht aangenomen worden, hetgeen zeer ten nadeele der reeders werkt.

Het is te hopen, dat door opgemaakt koninklijk besluit van 4 Mei, wegens de vreemde lijnwaden, door toenadering in handelsbetrekkingen met Duitschland en Zwitserland en door ontwikkeling van eigene nijverheid, spoedig en duurzaam in deze groote behoefte zal worden voorzien.

Onze scheepvaart gaat, bij voortdoring, ook nog gekrukt onder de buitengewone verhooging van 20% op de regten, waarmede de goederen, onder onze vlag in Engeland ingevoerd wordende, bezwaard zijn. Vleien wij ons, dat het voorbeeld van onbekrompene handelsbeginselen tot wederkerige billijke en voordeelige schikkingen aanleiding zal geven!

Kanalen. Met de zeevaart staan de kanalen, welke onze groote handelssteden met de zee in betere gemeenschap brengen, in het nauwste verband.

Het Noord-Hollandsch Kanaal, nagenoeg 18 uren lang, voldoet onafgebroken aan het doel van deszelfs bestemming.

Zoodanige kunst-waterweg voor groote scheeps-ligchamen, vordert echter een zorgzaam beheer en toezigt, vooral de onderhoudende hand; en blijft, daarenboven, op sommige punten voor verbetering vatbaar. Met de verwezenlijking van een en ander mag men zich vleien, waartoe Z. M. een voorbereidend onderzoek heeft verordend.

Behalve de vrijstelling der vuurgelden voor de schepen, welke het Noord-Hollandsch Kanaal bevaaren, heeft het Z. M. behaagd, naar aanleiding van het daartoe strekkend verzoek der kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam, de bezwarende sluisregten aanmerkelijk te verminderen. De handel blijft nog meerdere vermindering wenschen, en voor zoo verre hierdoor, of ten gevolge van de nu reeds verleende, het evenwigt tusschen de ontvangsten en uitgaven, tot instandhouding en beheer van den bedoelden waterweg, geheel verbroken werd, en daardoor eene tegemoetkoming, ook van wege dat gedeelte der provincie, hetgeen daarbij het meeste belang heeft, billijk geacht werd, zouden U. E. G. A., om de algemeen erkende nuttigheid van het bedoeld kanaal, en uit overweging, dat, door het bevorderen van handel en scheepvaart, als de eerste bronnen van onze volks-welvaart, die tegemoetkoming honderdvoud langs andere wegen zoude terugvloeijen, wel niet ongenegen zijn, daartoe, door medewerking, hare toestemming te verleenen.

Het onlangs geopende uitmuntende kanaal van Voorne beantwoordt reeds dadelijk, op eene schitterende wijze, aan het nuttig oogmerk van deszelfs daarstelling, en verheft Rotterdam, hetwelk daartoeboven voor den handel met Engeland en den Rijn zoo bijzonder geschikt gelegen is, tot eene zeeland-stad van den eersten rang.

Reeds zijn er door dat kanaal in de vijf eerste maanden dit jaar meer dan 500 schepen gestevend. Daar de droogte in de Maas bij Vlaardingen zich, gedurende den winter, van zelve veel heeft verbeterd, ziet men thans de schepen, welke 15, 16 tot 17 voeten diep gaan, met volle ladingen, in weinig uren tijds, voor de zoo even genoemde stad verschijnen, en hoezeer deze gunstige toestand niet geheel vreemd is aan de omstandigheden, waarin Antwerpen, met betrekking tot haren zoo

zeer gestremden handel, verkeer, zoo behoort men dien tijdelijk voorspoed nogtans dankbaar te erkennen.

Wanneer men bij deze grootsche werken de schier alom verbeterde gemeenschappen, zoo door wegen als door de kanalisering van den Drecht en de Veicht, het Zederiks Kanaal en de, door de buitengewone omstandigheden gedeeltelijk belemmerde, Zuid-Willemsvaart, benevens de verbetering der jaagpaden aan de groote rivieren, in aanmerking neemt, dan zal het nageslacht met verbazing staren op de krachtadige pogingen en de ontwikkelingen, welke in het werk zijn gesteld, om den handel van Nederland opteuberen en te bestendigen, en zullen dez grootte kunstgewrochten als zoo vele gedenkteeken overblijven van de waarlijk wijze, zachte en weldadige regering van onzen geëerbiedigen Koning, die al de oogenblikken van zijn werkzaam leven aan het geluk van zijne onderdanen wijdt, en die tot het daarstellen van zoo vele nuttige inrigtingen bestendig werkzaam blijft.

En zouden wij, wij vragen het met vertrouwen, zouden wij wel vrijheid hebben van het handelsgedeelte van dit ons verslag af te stappen, zonder tevens met een woord melding te maken van eene belangrijke verandering, welke in het grootste handelsligchaam is voorgevallen?

Handelmaatschappij. De Nederlandsche Handelmaatschappij, welke zoo veel heeft bijgedragen, om handel en nijverheid voedsel te verschaffen, waardoor de betrekkingen met de O. I. kolonien voor het grootste gedeelte met het moederland bevestigd werden, — die zoo veel tot de levendigheid en instandhouding van onze rederijen heeft medegewerkt, en de groote koffijmarkt in Nederland heeft teruggebracht; ook die maatschappij, welke verliezen de Koning zoo grootmoedig draagt, werd, door de gebeurtenissen des tijds, van aard veranderd. Gewichtige wijzigingen zijn in hare statuten gebracht; haar werkkring, voortaan tot Noord-Nederland uitsluitend bepaald zijnde, is ook haar beheer van allen anderen invloed gezuiverd. De zetel daarvan wordt, op algemeen verlangen, en zoo als trouwens eigenaardig en doelmatig was, naar de grootste handelsstad van Nederland overgebracht. Ja! Amsterdam, de hoofdstad van het rijk, dat Amsterdam, hetwelk eene bevolking binnen haren omtrek bevat, waarmede die van geene andere onzer vaderlandsche steden in talrijkheid te vergelijken is, dat zoo veel in zich vereenigt en oplevert, is waardig, dat, onder meer andere lands instellingen, het bestuur van dat handelsligchaam binnen hare muren gevestigd zij. De bijna eenstemmigheid der deelhebers, bij zoo veel aanleiding tot wedijver, getuigt van die billijkheid; maar meer nog draagt dezelve den verheven stempel van de eendragt en de kalmte, welke den Hollander zoo gunstig kenmerken!

Intusschen is bij die overbrenging het belang van Amsterdam niet uitsluitend en met voorbijgang van anderen in het oog gehouden: ook in andere handelsteden zal de maatschappij billijk en op eene goede wijze vertegenwoordigd blijven, en, in eene regtvaardige verhouding, ook daar hare aan- en afvoeren blijven doen.

West-Indische maatschappij. Nevens dat groote ligchaam is eene wel kleinere, doch tevens zeer belangrijke handels-onderneming binnen de hoofdstad gevestigd. Ook de West-Indische maatschappij heeft betrekkingen aangeknoopt, welke reeds niet onbelangrijk voor Amsterdam zijn en alreede derzelve weldadigen invloed doen gevoelen.

Fabrieken en Trafijken. Bij zoo vele zaden, welke, bij eene gewenschte ontwikkeling, eenen toekomstigen voorspoed mogen doen hopen, is het inderdaad te bezammeren, dat de fabriekmatige nijverheid, immers voor als nog, niet van dergelijke gunstige zijde mag worden beschouwd.

Fabrieken en trafijken waren in vroegeren tijd, toen hollands handel het toppunt van welvaart bereikt had, op den hoogsten prijs geschat, en uit oude oorkonden, welke thans bijna ongelooftbaar schijnen, blijkt het, dat alleen in de provincie Holland en West-Vriesland, in den jare 1669, toen dat gewest eene bevolking van 2,400,000 zielen telde, 650,000 personen door de fabrieken en manufacturen, — 450,000 van de visscherij, — 250,000 van den handel en scheepvaart, en 200,000 van den landbouw en veeteelt geacht werden middellijk of onmiddellijk te bestaan. De hoogst weldadige invloed, welke de fabriekmatige nijverheid ook op den invoerhandel van ruwe materialen, op den uitvoerhandel en op koloniaal bezit uitoefent, schijnt niet altijd genoegzaam gewaardeerd te worden; waartoe de overdrevene eischen van sommige takken van nijverheid, om, door verbodsbepalingen of overdrevene regten, ten nadeele van den handel, of tot overmatig bezwaar van de verbruikers, eene, veeltijds denkbeeldige, bescherming te erlangen, wellicht het eerst hebben bijgedragen.

De suiker-raffinaderijen, welke, volgens de daar zoo even vooruitgezette beginselen, van zulk groot belang voor den invoerhandel en de scheepvaart, voor de kolonien en den duitschen handel zijn, houden zich, bij een levendig vertier en afzet, over het algemeen zeer wel staande.

Aan den heer C. de Bruyn Mz., suiker-raffinadeur te Amsterdam, is, dezer dagen, toegestaan, om, door het plaatsen van stoomwerktuigen, eene belangrijke verandering in zijne raffinaderij te brengen, waaruit die fabriekant zich, bij verbetering in het raffineren, nut en voordeel beloof.

De jenever-stokerijen hebben over 1830 niet zoo ongunstig gewerkt als in 1829. De prijzen van het gedistilleerd hebben zich in de eerste maanden van het jaar staande gehouden; terwijl schikkingen, welke de branders onderling gemaakt hebben, den val der prijzen in den winter hebben kunnen voorkomen. De fabrieken zijn aan den gang gebleven, zonder echter aan den fabriekant winsten van eenig belang opteleveren.

Ondanks de verlaagde inkomende regten op de granen, welke niet zonder invloed op deze fabrieken kunnen zijn, is de staat van zaken in den loop van dit jaar minder gunstig, en wordt er, volgens de opgave der kamer van koophandel en fabrieken te Schiedam, waarmede het ingekomen bericht van Burgemeester en Wethouders der stad Weesp overeenstemt, met verlies gewerkt. Er is geene aanvraag tot buitenlandsche verzending en ook minder voor het binnenlandsch vertier, en wordt, eindelijk, de hooge belasting op het binnenlandsch gedistilleerd, volgens het in 1816 aangenomen beginsel, ook om hare reglementaire beperkingen, voor den eerlijken stoker, die zich geenszins door den sluikhandel laat uitlokken, als schadelijk afgescherpt. Aan die zelfde reden meent men het stilstaan van de jeneverstokerij te Amsterdam, welke met water uit de stads grachten werkte, te moeten toeschrijven.

De oliemolens ondervinden eene tamelijke welvaart, zoo door de vermindering van het regt op den uitvoer van raap-, lijn- en hennepkoeken, ten gevolge van Z. M. besluit van 14 Februarij 1829, als door den aanzienlijken

uitvoer van koeken naar Engeland, waar uit veel voordeel voor den fabriekant is ontstaan.

De papier-fabrieken bevinden zich sedert de laatste jaren, volgens opgave van de regering van Zaandam, in eenen kwijnenden toestand, niet door het geenszins verminderd gebruik binnen's lands, maar door den geringen uitvoer naar buiten, en wel voornamelijk naar Rusland, alwaar de invoer van papier uit andere landen verboden is, en men schrijft het dan ook hoofdzakelijk daaraan toe, dat, in het laatst van 1830, een papiermolen te Zaandam is gesloopt geworden.

De houtmolens, scheepstimmerwerven, mastenmakerijen en touwslagerijen gevoelen allen de nadeelige uitwerking van den zeer beperkten en verminderden scheepsbouw in de gestremde gemeenschap met België, waardoor de verfmolens, peelmolens, strijfel- en loodwitmakerijen gelijkelijk komen te lijden.

Op de laken- en wollen-stoffen-fabrieken te Leyden, Delft en Dordrecht, heeft de zoo even bedoelde gewelddadig afgebrokene gemeenschap daarentegen gunstig gewerkt, en de uitrusting der belangrijke krijgsmagt, op de grenzen en elders vereenigd, heeft, als een onmisbaar gevolg, veel werk en vertier, en alzoo ook menige bete broods aan den nijveren, maar behoeftigen werkman verschaft. Intusschen mag en moet men daar bij op het oog houden, dat, sinds de afscheiding van België, de Noord-Nederlandsche fabrieken uitsluitend het voordeel hebben der in Java bestaande vrijstelling van inkomende regten op de in het moederland vervaardigde lakens en wollen manufacturen.

De tabaks-fabrieken zijn in eenen zeer kwijnenden toestand, ten gevolge van het verbod- en beschermendstelsel in Pruisen en verdere Duitse Staten; alsmede door de reeds zoo dikwijls vermelde gestremde gemeenschap met de zuidelijke gewesten; — terwijl de pijpen-fabrieken daarenboven dubbeld kwijnen, zoo door gebrek aan verzending naar buitenlands, ten gevolge van hooge regten aldaar op ons fabriekaat, als door gebrek aan de ruwe grondstof, de soort van pijpstaaf, die zij behoeven, en waarvan de uitvoer mede door de omstandigheden gestremd is. De diamant-slijperijen zijn daarentegen bloeiende.

Eindelijk hebben de bierbrouwerijen, zout- en zeepziederijen, in levendigheid voor het binnenlandsch debiet, eenigzins toegenomen, doordien het in België gebrouwe bier, geraffineerde zout of gezoden zeep, buiten eene, voor onze eigene fabrieken schadelijke, mededinging gebleven zijn.

Het zijn nogtans de zeepziederijen, vooral te Amsterdam, welke toekomstig op middelen van bescherming mogen hopen, ter voorkoming van het verder verval van deze aldaar weleer zoo bloeiende, doch thans kwijnende fabrieken.

Opbrengst in 's Rijks schattingen. En willen U. E. G. A., na van dit alles te zijn onderrigt, na van den toestand, waarin handel, scheepvaart en nijverheid verkeerden, kennis genomen te hebben, dan nu een treffend bewijs, wat zoodanig nijverig en handeldrijvend gewest vermogt, wanneer het zake zij, om 's lands schatkist te helpen schragen, zoo vestigen wij derzelve aandacht niet slechts tot de meer vermogende lieden, die, met eene voorbeeldelooze geestdrift, schatten aanbragten, — of tot den ambtenaar, die een gedeelte van zijne bezoldiging afzonderde, — of tot den burger, die krijgslieden uitrustte, kleinooden, goud, zilver en gedenkpenningen offerde, — of tot de kinderen, die hunne spaarpenningen deden storten, — of tot de dienstboden, die hun loon ten beste gaven, en teekelijsten bij hun gelijken lieten rondgaan, om, naar vermogen, giften samen te brengen ter bevordering der wapening, of ter verkwikking der verdedigers des vaderlands, — of tot hetgeen ter ondersteuning der huisgezinnen van uittrekkende schutters, of van die zich ter vrijwillige dienstneming bij het leger van den Staat hadden verbonden, werd bijgedragen, — maar wij spreken van die miljoenen schats, welke de ingezetenen van dit gewest in de rijks geleiding, en in het voorschot op de buitengewone dienst van dit loopende jaar hebben bijgedragen; die, dien onverminderd, voor hun aandeel ruim 18½ miljoen aan directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, zonder daaronder te begrijpen de registratie-; zegel- en successie-regten, aan den lande gaven, en die zich tevens wel overtuigd zullen willen houden, dat zij (wij, bekend met de edelmoe-dige denkwijze der ingezetenen, mogen dit boven allen redelijken twijfel stellen) nog maar weinig, ja niets gegeven hebben, wanneer, namelijk, daarbij het behoud hunner onafhankelijkheid en van het door hen bewoonde plekje gronds, in toerekening wordt gebracht; dat zij niet ten halve vaderlandslievend mogen zijn, en dat zij zich gaarne grootere opofferingen, ieder naar mate van zijn vermogen, zullen moeten getroosten, daar wij ons overtuigd houden, dat, in het bijzonder de meer vermogende, door eene ruimere inschrijving in de dezer dagen door de Staten-generaal aangenomene wet, strekkende tot voorziening in de buitengewone behoeften van 's rijks schatkist, zijnen min gegoeden landgenoot van het nadeel der gedwongene heffing zal helpen bevrijden; een en ander om het lieve vaderland, den Koning en de zijnen te ondersteunen en te beschermen.

Eeredienst. Dat zelfde gewest, 't welk zich; nevens al de noordelijke provincien, in trouw en deugd, in gelatenheid en moed, in welwillendheid en vaderlandsliefde onderscheidt, dat zelfde gewest onderscheidt zich niet minder door godsdienstige beginselen en door onderlinge verdraagzaamheid.

Aangenaam is het ons bij deze, zich daartoe op nieuw aanbiedende, gelegenheid van het bestuur der kerkelijke zaken en van de leeraren, wie zij ook zijn mogen, en tot welke kerk zij ook behooren, met lof melding te kunnen maken.

Ondanks zoo veel verschil van eeredienst, bestaan de Godsdienstige gezindheden onbelemmerd en eendragtig, zonder stoornis. Allen genieten, — dank zij het vrijgevig, elders miskend, gouvernement! — gelijke bescherming, en de broederband tusschen de leden der verschillende geloofsbelijdenissen werd in de dagen, die wij beleven, en waarin ook van die zijde voedsel tot onrust zou kunnen worden gegeven, niet verbroken.

Onderwijs. Even als in het vorig jaar mogen wij van den toestand van het lager schoolwezen en onderwijs, volgens het aan ons door de provinciale commissien in Zuid- en Noord-Holland ingezonden jaarlijks algemeen overzigt, eene gunstige gemignis geven.

De in Holland werkende wijze verordeningen, leiden ons, en gewis elken bevoegden beoordeelaar, tot de overtuiging, dat er geene behoefte aan vernieuwingen bestaat.

De in de beide deelen van dit gewest bestaande rijks kweekscholen, om onderwijzers te vormen, zijn in eenen gewenschten staat, en blijven jaarlijks verscheidene, voor hunne posten bekwaame, meesters opleveren.

Het onderwijs in de stads armen- en tusschen-scholen

laat weinig te verlangen overig, en de verrigtingen der provinciale en plaatselijke commissien van onderwijs en der schoolopzieners toonen duideljk aan, dat zij zich met warme belangstelling van de aan hun opgedragene verplichtingen kwijten.

Treffend was het in Noord-Holland getelden verlies van den wel-erwaardigen heer *Arnoldus Nedam*, A. L. M. Phil. Dr., herder en leeraar der Hervormde gemeente van Oude Niedorp, schoolopziener over het 4de distrikt in den aanvang van dit jaar overleden, na 50 jaren aan de dienst der kerk en 25 aan die van het schoolwezen te hebben gewijd: een man, die als leeraar van de Godsdienst en wijsbegeerte, en als meester der vrije kunsten, reeds van zijne vroegste jeugd af aan, verdiende in't licht te worden gesteld, en nu algemeen wordt betreurd.

De verbouwing en verbetering van een groot aantal schoolhuizen en schoolvertrekken zijn het gevolg geweest van de onbekrompene bijdragen uit de lands-, provinciale-, stedelijke en gemeente-kassen.

Het hooger onderwijs is in eenen voortdurenden bloeienden staat.

Hoogeschool te Leyden. Leydens Hoogeschool, waarbij, in het afgelopen jaar, het rijks *Herbarium* werd gevestigd, in November 31,722 studenten tellende, blijft haren gevestigden roem handhaven, en voedt de afkeuzins op de ondervinding gegrondde hoop, dat zij voor de toekomst de kerk en den staat van mannen, toegerust met grondige en verlichte kennis, zal kunnen blijven voorzien.

Met genoegen mogt men ontwaren, dat de Leydsche bul voor de medicina doctoren in Engeland op veel prijs gesteld blijft, en dat er alzoo onderscheidene Engelschen bij deze Hoogeschool in die faculteit ook weder in het laatste tijdvak promoveerden.

Onderscheidene voornamelijk buitenlandse geëerden, die, in het afgelopen jaar, zich naar Leyden hadden begeven, om de verschillende inrigtingen aan de Hoogeschool, uit een wetenschappelijk oog, te beschouwen, gaven gaarne de welverdiende getuigenis, dat zij daaraan, boven andere buitenlandse verzamelingen, de voorkeur toekenden, als daar zijn: het rijks museum van natuurlijke historie, het archaologische museum, de anatomische verzamelingen, de kruisdrum enz., welke alle dan ook tot eene volkomenheid zijn gebracht, die weinig te wenschen overlaat.

Vele studenten aan deze Hoogeschool hadden vrijwillig hunne wetenschappelijke loopbaan verlaten, en zijn het vaderland ter hulpe gesneld.

Wij voegen ook onze wenschen bij die van heeren curatoren, dat zij weldra, na het doel hunner opoffering bevredigd te hebben, mogen terugkeeren, en door de voltooiing hunner studiën den lande tot eer verstreken, en alzoo even nuttig werkzaam zijn!

Athenaeum Illustré te Amsterdam. Het amsterdamsche Athenaeum, dat in het volgend jaar deszelfs tweede eeuwfeest zal kunnen vieren, bevindt zich in eenen niet minder gunstigen toestand. Ook hebben 25 studenten die school, tot hetzelfde loffelijk einde als daar zoo even vermeld, tijdelijk verlaten. Ter vervulling van de aan dat Athenaeum, door de benoeming van den heer *G. C. B. Suringar*, anatomiae, physiologiae et chirurgiae professor, tot hoogleeraar in de geneeskunde aan de klinische school in de hoofdstad, opengevallen plaats, is nu onlangs beroepen de heer *W. Vralik*, hoogleeraar in bovengemelde vakken, aan de Hoogeschool te Groningen, thans bij het leger te veld, als luitenant der compagnie vrijwillige groninger studenten, den lande dienende.

Wij hebben aan die doorzichtige school het verlies van den hoogleeraar *Hendrik Carel van der Boon Mesch*, doctor in de geneeskunde en natuurlijke historie, algemeen voorzitter van het koninklijk nederlandsch instituut van wetenschappen, letterkunde en schoone kunsten, lid van deszelfs eerste klasse, als ook van verschillende geleerde maatschappijen, te betreuren; een man om zijne uitgebreide kennis, ruimtende geleerdheid en onvermoeide werkzaamheid algemeen geacht.

Kunsten en wetenschappen. Te dezer gelegenheid maken wij wederom met een enkel woord melding van de in dit gewest gevestigde wetenschappelijke instellingen en kunst-scholen, en over het algemeen mogen wij ons teregt verheugen, eene gunstige getuigenis te kunnen geven van derzelve toenemenden bloei en uitbreiding; zoo noemen wij, inzonderheid, de amsterdamsche akademie van beeldende kunsten, het onderwijs in de graveerkunst, het teeken- en bouwkundig onderwijs, als ook de Leydsche en Haagsche teeken akademien, en zoo vele andere instellingen en genootschappen van kunsten en wetenschappen, in verschillende steden gevestigd.

Schappen, in verschillende steden gevestigd. Schappen, in verschillende steden gevestigd.

En zoo hebben de te Amsterdam en elders bestaande schouwburgen, bij elke daartoe geschikte gelegenheid, van het doeltreffende hunner instelling doen blijken, wanneer het zake ware, de vaderlandslievende gevoelens van het publiek, door gepaste verzooningen, luide aan den dag te doen leggen.

Geneeskundige dienst. De staat der genees-, heel- en verloskundige scholen was, volgens de daaromrent ingekomene verslagen van de provinciale commissien van geneeskundig onderzoek en toezigt, over het algemeen, in de beide deelen van Holland, waar die gevestigd zijn, naar gelang der gebeurtenissen in ons vaderland, welke toch voor de beoefening der wetenschappen niet voordeelig moeten geacht worden, niet ongunstig; daar vele leerlingen het zich ten pligt hadden gemaakt, om zich, onder verschillende wapenen, vrijwillig voor den veldtocht te verbinden, en wederom andere, gehoor gevende aan de oproepingen van den inspecteur-generaal van de geneeskundige dienst, zich als officieren van gezondheid bij het leger of de hospitalen hadden verbonden.

Ook het jongst afgelopen jaar was, niet minder noodlottig voor die school binnen de hoofdstad, waarin les aan het ziekbed wordt gegeven, dan het jaar 1829 was geweest. Toenmaals zag zij aan zich ontrukken den verdienstelijken, en, om zijne erkende geleerdheid en bekwaamheden, algemeen geachten en geëerden hoogleeraar *H. F. Thijssen*; thans betreurt zij, en betreuren zijne vrienden en betrekkingen met haar, den, in zijne plaats, benoemden hoogleeraar *J. Landt*, die Rotterdam, alwaar hij vroeger de geneeskunde uitoefende en algemeene achting en liefde verwierf, met zoo veel leed en bezwaren, had zien vertrekken, en reeds werkzaam op het veld, om, tegen eenen vastgestelden dag, zijne openbare plicht te houden, op dien zelfden dag, den 11den, de natuur moest betalen.

Zulke slagen zijn drukkend voor eene zoo belangrijke instelling, waarvan men zich in de toekomst, te meer, zoo veel goeds beloof.

Van de dienst en den staat der geneeskunde, in der zilveren jubelomvang, zoo in de steden als ten platten lande binnen de beide-ressorten van Zuid- en Noord-Holland, mag onafgebroken, als in vorige jaren, met de woorden melding gemaakt. Alom wordt voor de geneeskundige verzorging en bediening der armen de vereischte zorg gedragen.

Er hebben in het afgelopen jaar geene algemeen heersende ziekten plaats gehad. In eenige weinige steden en gemeenten hadden zich kinderpokken vertoond, welke, bij een nauwkeurig onderzoek, veelal bleken onder de gewijzigde kinderziekte (*variolae modificatae*) te behooren; hoewel, zoo in de gasthuizen te Amsterdam als hier en daar elders in die stad, en in andere steden en gemeenten, de ware kinderziekte, zich ook in haren kenmerkenden aard en gedaante, bij onderscheidene voorwerpen, had doen opmerken, en zelfs eenige lijdens ten grave had gesleept. Alle mogelijke voorzorgen werden er en worden al nog tegen den voortgang, naar aanleiding der bestaande voorschriften, tijdig en doelmatig aangewend.

De koepok-inenting, dat bekend veilig behoedmiddel, blijft voortdurend een onderwerp van hoog belang voor de bemoeiingen bij de onderscheidene vakken van bestuur, en verdient de meest mogelijke bescherming en overredende aanmoediging.

Het getal der gevaccineerden in Zuid- en Noord-Holland stond, volgens de ingekomene berichten, wederom aan dat in het laatstverloren jaar nagenoeg gelijk; terwijl dat der geborenen, als in eene gunstige verhouding tot dat der gestorvenen staande, geene aanleiding tot bijzondere opmerking had gegeven.

De koofts onder de kraamvrouwen in het St. Pieters gasthuis te Amsterdam, waarvan wij vroeger, en wel bij het verslag van 1829, de eer hadden melding te maken, bleef dan eens met mindere, dan eens met meerdere woede, gedurende een gedeelte van 1830 aanhouden, en sleepte verscheidene vrouwen weg. Doelmatige middelen, als daar zijn, het geheel weeten der vertrekken, gewoonlijk voor de verloskundige dienst bezield, het religieus niet alleen, maar het geheel anderszins van dezelve, het afzonderen van vermoedelijk besmette lijdressen van de gezonden, zijn, op aanraden en met overleg der plaatselijke geneeskundige commissie, daargesteld, en hebben veel te weeg gebragt, dat deze vreeselijke epidemie allenskens is verminderd en heeft opgehouden.

En hoe zouden wij, E. G. A. van dit onderwerp kunnen afstappen, zonder met een enkel woord van die ziekte te spreken, welke, van riepsemschen oorsprong, ons vaderland al rader en nader bijkomt, maar die, door het bestuur van den oneindig Wijze en Goede, tot op heden, geradiglijk van ons is afgewend.

Alle voorzorgen, welke dien verschrikkelijken geesel kunnen te keer gaan, of welke eenig vermogen op de bestrijding van die, even onverhoopte als geduchte, ramp kunnen inroepen, zijn, door de onvermoede zorgen van Z. M. gouvernement, aangewend. Op de dienst der *quarantaine* zijn doelreffende orders gesteld. Gewapende lands vaartuigen zijn, tot betere verzekering van den proefrijd, en om acht te slaan op alle aankomende schepen, waaromtrent maatregelen van voorzorg en toezigt nodig mogten zijn, naar de verschillende zeegaten gezonden. In het bijzonder zijn strenge orders uitgevaardigd, tot het bewaren der stranden, en om tegen het aanspoelen en aandrijven van lijken en goederen te waken. Aan de loodsen en visschers, ook aan die, tot de haring-vloot behorende, is voorgeschreven, wat door hen, bij voorkomende omstandigheden, op zware straffen, moet worden achtervolgd. In één woord: de vereenigde pogingen van den heer directeur-generaal der marine en van den heer staatsraad, waarenom minister van binnenlandsche zaken, zijn meer dan voldoende, om de ingezetenen van dit, om deszelfs ligging zoo zeer bedreigd, gewest: de meest mogelijke geruststellende verzekering te geven, dat van die zijde, even als van die, van de beide gouverneurs en van de respectieve burgemeesters der eilanden en zeedorpen, onafgebroken in alles wordt voorzien, wat slechts van verre, als behoedmiddel, onder den zegen van Hem, die alléén behoeden kan, dienstbaar kan worden gemaakt, om de droevige tooneelen, welke de *cholera* elders oplevert, en die ons dagelijks door de nieuwspapieren worden medegedeeld, niet op den nederlandschen bodem overtebrengen, en alzoo die ellende voortkomen, onder welke zoo vele deelen der bekende wereld jammerlijk gebukt gaan.

Armen. Het arnwezen blijft in de meeste steden der beide deelen van Holland, door den teruggang van handel en nijverheid, hoogstbedenklijk; want, hoe groot ook het aantal zijn moge der met het lot hunner behoefte mede-ingerenzen begane menschenvrienden, — hoezeer wij te wel weten, dat liefdadigheid eene kenmerkende hooffdeugd onzer rade is, — hoezeer te dezen aanzien het voorvaderlijk karakter roemrijk wordt gehandhaafd, — en hoezeer die weldadigheid, ondanks de ongunstige omstandigheden, en naar gelang van het betrekkelijk vermogen der milde gevers, alzoo even lieflijk blijft, zoo groeit het getal der behoeftig en bedeedelen van dag tot dag met de behoefte zelve aan, en de steden gaan, onder den last van het onbedorft der armen, zwaar gedrukt.

Gevangenen. De groote correctionele gevangenis te Hoon, thans voltoooid en reeds aanzienlijk bevolkt, mag als eene weldaad aan die stad te beurt gevallen, worden beschouwd.

De aldaar, voor weinige weken, plaats gehad hebbende oproerige bewegingen onder de gevangenen, was niet het gevolg van wraak of vermeende verongelijkingen, maar hadden alleen het oogmerk, om, wat het ook zoude mogen kosten, aan de vrijheid te worden terug gegeven. Althans, zonder onderscheid, aan wie de bewaaring der veroordeelden was toebetrouwd, hebben zich te dit gelievenheid met zoo veel moed en onderscheiding gedragd, dat hun daarvoor, dezer dagen, door het gouvernement lof en belooning is toegekend.

Wegen. Met de verbetering der wegen wordt aangehouden, daar, waar zulks noodig zij, voortgaan.

Die der zes Noord-Hollandsche steden, waar door de binnenlandsche communicatiën zoo zeer bevorderd worden, zijn nagenoeg voltooid. Ook de Schinkeldijk te Zaandam is bestraat en, door het digten der daar langs loopende sloot, verbreed, het geen voor die stad als allebelangrijkst mag worden beschouwd.

Op aanzoek van het plaatselijk bestuur van Schermerhoorn, zal de door die gemeente loopende weg, waarvan de nuttigheid door het gedeputeerd bestuur van Noord-Holland is erkend, op nieuw worden bestraat, zoodra U. E. G. A. de daarvoor, op de begrooting van 1832, voorgedragene som zullen hebben toegestaan.

En zoo is het dan ook, onder die zelfde voorwaarden, aangenomen, dat U. E. G. A. op de begrooting van Zuid-Holland, ter te vermoetking in de door Burgemeester en Wethouders van 's Gravenhage ter zake

aantewendene aanzienlijke kosten, een' post zullen uitgetrokken vinden, tot het verkrijgen van eenen doelmatigen rijbaren weg langs het aangevangen kanaal tot het Badhuis van Scheveningen, waarvan het wenscheljk, in de zitting van het vorig jaar, niet werd bestreden, maar waartoe destijds de provinciale fondsen geene genoegzame ruimte aanboden.

Kadastr. De kadastrale werkzaamheden zijn in het afgelopen jaar met ijver vervolgd, en hebben den noodigen graad van vordering ondergaan.

De schattingen der voorname steden zijn afgelopen, en de voorloopige uitkomsten aan het hoofd-bestuur kenmerklijk gemaakt. Van sommige derzelven, waaronder die van de hoofdstad, is reeds de mededeeling aan de eigenaren gedaan, en heeft dat belangrijk werk, naar gelang van het groot aantal eigenaren, slechts tot een zeer gematigd aantal bezwaren, tegen de begrootingen onderling, aanleiding gegeven.

Al de verrigtingen te velde, met betrekking tot het kunstmatige gedeelte, zijn voltooid, en die, welke de schattingen (ook der landelijke gemeenten) betreffen, zijn, met eenen geregelden en doelmatigen gang voortgezet, en tot zoodanige hoogte gebragt, dat, volgens het verlangen van het gouvernement, de voorloopige uitkomsten in den loop van dit jaar, voor al de gemeenten der beide deelen van dit gewest, zullen kunnen worden geleverd.

De mededeeling der schattingen aan de eigenaren voor die gemeenten, waar zulks nog geen plaats heeft gehad, en de bijeenroeping der kantonale vergaderingen, voor zoo verre dit nog niet is geschied, zullen, zoo spoedig mogelijk, worden bewerkstelligd.

Metriek-stelsel. Het metriek-stelsel, hoe zeer minder dan te voren bestreden, lijdt echter nog steeds onder gewoonten, verouderde verhoudingen en vooroordeel, en indien het waar zij, dat het met de maten en gewigten gaat gelijk met alle dingen, welke deels zeer oude gewoonten, maar deels ook de wel of kwalijk begrepen kleine belangen van neringdoende lieden en van het minder publiek te overwinnen hebben, — indien het waar zij, dat tijd, geduld, en de langzaam zich vestigende overtuiging, dat het nieuwe maten- en gewigten-stelsel toch beter is dan het oude, hier meer zullen afdoen dan alle dadelijke tusschenkomst van gezag, zoo neemt dit een en ander dan toch niet weg, dat het als eene zaak van het aller iusterste belang beschouwd moet worden; dat de plaatselijke autoriteiten in al derzelve daden en handelingen, ja, dat al de van haar afhankelijk deelen van stedelijk en gemeente-bestuur, het voorbeeld behooren te geven, dat al derzelve pogingen daartoe strekken, om de weldadige oogmerken van het gouvernement ten deze te ondersteunen en bevorderlijk te zijn.

Geldmiddelen. De begrootingen der beide gedeelten van dit gewest zullen U. E. G. A. doen zien, welk gebruik door ons van de aan ons beheer toebetrouwde geldmiddelen wordt gemaakt; zoo als wij ons, op onze beurt, over het algemeen genomen, uit de aan ons overgelegde begrootingen en rekeningen, overtuigd hebben, dat de geldelijke belangen der meeste steden en gemeenten met zorg ter harte genomen en ordelijk worden behandeld, hoe moeilijk de omstandigheden ook zijn, waarin velen zich, door buitengewone en onvoorziene uitgaven, bevinden; terwijl overigens omtrent de administratieve bepalingen, voor dit gewest of eenig gedeelte van hetzelfde vastgesteld, niets anders valt opmerken, dan hetgeen nog heden, zoo wat het reglement op de begraafplaatsen en het begraven van lijken betreft, als wat aangaat het herzien reglement op het branden en tarran der botervaten, ter tafel van U. E. G. A. zal worden overgelegd.

Besluit van den 1 Maart 1831, no. 14. Er is echter nog een ander onderwerp, dat bij ons is ingekomen, om aan U. E. G. A. ter kennisneming, te worden medegedeeld: wij bedoelen Z. M. besluit van den 1 Maart 1831, no. 14, hetwelk U. E. G. A. de overtuiging zal geven, dat, na de plaats gehad hebbende gebeurtenissen met België, welke tot de toepassing eener meer eenvoudige wijze van handelen hadden aanleiding gegeven, vooraan de uitgebreidheid der bemoeijingen des algemeen bestuurs behoort te verminderen, en de werkzaamheden bij hetzelfde, door eene ruimere overdracht aan de gewestelijke- en plaatselijke besturen, vereenvoudigd te worden. — Trouwens, waar rust en orde, zoo noodzakelijk voor de welvaart van alle landen, bloeien, bij eene wijze en plichtmatige aansluiting aan het gouvernement, en onder het zacht en vaderlijk bestuur van onzen geëerbiedigden Koning, zijn die minder noodig; vooral bij het oog vestigen op zoo vele kundige en aanzienlijke mannen, als wij in deze vergaderzaal, met het vertrouwen hunner ingezetenen vereerd, uit alle standen en oorden der provincie, te zamen vereenigd zien; niet alleen om de belangen der ingezetenen, die U. E. G. A. zijn aanbevolen, te bevorderen, maar ook tot het in overweging nemen en beslissen omtrent zoodanige onderwerpen van een meer algemeen gewestelijk belang, als bij de grondwet aan de behandeling der provinciale staten en, bij derzelve afwezigheid, in zoo verre daarvoor vaarbaar, aan ons zijn opgedragen.

Autoriteiten. Hoogstaangenaam is het ons wederom, vooral in de gegevene omstandigheden, onze tevredenheid te kunnen betuigen over den voortdurenden ijver en trouw, de doelmatige bemoeijingen en onderlinge verstandhouding en medewerking van en tusschen de verschillende landelijke, zoo burgerlijke als militaire, stedelijke en gemeente autoriteiten, blijkbaar uit de door dezelve, zoo onafgebroken bewezene diensten, ter bevordering van de algemeene zaak, waartoe, meer in het bijzonder, de regeringen en de hoofd-ambtenaren der justitie en politie zoo krachtig hebben medegewerkt; zoo dat ook te dien aanzien de gegevene voorschriften van zekerheid en maatregelen van veiligheid, zoo wel met omzigtigheid als met nauwgezetheid, zijn achtervolgd geworden.

Nationale militie. Ook wederom dit jaar zijn de werkzaamheden der nationale militie, niettegenstaande de buitengewone en vervroegde ligging, geregeld afgelopen, en heeft zulks, ook in dat opzigt, van den goeden geest der dienstplichtigen getuigd.

Overtuiging van den heer Hoijer. Leed doet het ons, het gemis te moeten betreuren van een, en sinds de eerste daartelling te dezer vergadering zitting gehad hebbend, waardig lid, wijzen den heer *Willelm Hoijer*, Oud-Burgemeester der stad Brielle en Oud-Dijkgraaf van Voorne.

Wilden wij eindelijk een tafereel ophangen van al de bijzondere en treffende gebeurtenissen, welke het tijdvak der laatste tien maanden gekenmerkt hebben, waar zouden wij beginnen? waar eindigen? —

Heldendood van den ridder van Speyk. Slechts alléén willen wij, ook in de jaarboeken dezer vergadering, als een blijvend aandenken, den naam van eenen gewestgenoot, dien van den onsterfelijken Zeeheld, den ridder *Jan Carel Josephus van Speyk*, vermelden; die, om de

onbesmette hollandsche vlag ongeschonden te bewaren, zich vrijwillig aan den roemrijken heldendood overgaf; die de bewondering van landgenoot en vreemdeling verwierf, en die, zoo lang hollands aloude vlag op de zeeën zal wappelen, het tooneel zal blijven, waarvoor de nakomelingschap met een eerbiedig ontzag zal staan opgetogen.

En hiermede, E. G. A.! zijn wij aan het einde genaderd van hetgeen wij de eer en het genoegen mogten hebben U. E. G. A., als belangrijk, wetenswaardig en meer dan gewone opmerking verdienende, mededeelen, ter voldoening aan de taak, ons opgelegd bij art. 44 van het reglement, waarop het gezag en de magt wordt uitgeoefend. Maar wij zouden ons slechts gedeeltelijk van die verplichting ontlast rekenen, zoo wij een onderwerp onaangeroerd lieten, hetwelk de belangstelling van het geheele volk van het oude getrouwe Nederland gelijklijk verdient; — en zoo mogen wij dan, om het belangvolle der zaak, U. E. G. A. reeds te lang gespannen aandacht, nog eenige weinige oogentlikken gaande houden, daar wij ten slotte spreken zullen over Zuid- en Noord-Hollandschutterijen, en over de wijze, waarop zij aan den algemeenen wapenkreet, of uit vrijwillige keuze, of daartoe door de wet geroepen, voldaan hebben.

Schutterijen. De schutterijen! hoe verhoogt zich niet het gevoel van vaderlandsliefde en zelfstandigheid bij het noemen van dien naam! De schutterijen, in wier gelederen zich ook uwe en onze vrienden, uwe en onze bloedverwanten, uwe en onze kinderen bevinden!

Het bestaan der schutterijen, oudtijds bekend onder de benaming van burgerij of burgervendels, hecht zich, sinds de vroegste tijden, aan de schoonste herinneringen onzer geschiedenis. Van oudsher was de bloem der hollandsche burgers gereed, om den vaderlandschen grond met de wapens te beveiligen; voor dat vaderland goed en bloed veil te hebben — en den nationalen roem te bevestigen.

Geene ijdele zucht om te pralen, of om veroveringen te maken, of om eigene grootheid te bejagen, maar besef van plicht en vaderlandsliefde deed steeds den Hollander het rustiger koopmans- of ander bedrijf en beroep voor geweer en wapen verwisselen, tot dat de nood geweken was, en de arm, die den eigen grond verdedigd had, dan wederom het zijne toebrengt, om de rampen des oorlogs te lenigen, nijverheid te herstellen en welvaart te vermeerderen.

Zoo, onder anderen, trok de brave Amsterdamsche burgerij, in den jare 1624 naar Bommel, om het Land tegen het verder doordringen der Spanjaarden te beveiligen; — zoo trokken, in den zomer van 1634, ter bezetting van Nijmegen, twee vendelen uit, om het Land van die zijde te dekken, na dat Maastricht, door den moed, het beleid en de trouw onzer voorvaders, die alléén de dengd kon verdedelen, voor onzen staat veroverd was.

Zoo verlieten in 1674 vijftien honderd Amsterdamsche schutters hunne haardsteden en dierbaarste betrekkingen, om Gouda te bezetten, en aan de overwinningen van den oorlogzuchtigen, tot Naarden toe doorgedrongen, Franschen Koning paal en perk te helpen stellen, en werden kort daarop door 1350 Hoornsche burgers vervangen.

Maar nergens leveren ons de vaderlandsche geschiedrollen het voorbeeld op, dat onze schutterijen, zóó algemeen, met zóó vele duizendtallen, zóó langdurig en met zóó veel vastheid en volstandigheid, hunne burgerlijke betrekkingen en al wat hun lief en dierbaar was, verlaten, en zich, nevens de dappere scharen, welke uit al de overige getrouwe gewesten voor hetzelfde doel optrokken, met het leger te velde en de bezetting der grensvestingen vereenigd hebben, om het lieve vaderland, om den geëerbiedigden Vorst, tegen de woelingen van ontrouw en verraad en de driften van eenmaal beweldadigde onderdanen, te beschermen. Ja! het late nageslacht zal op het tegenwoordige tijdstip, zoo rijk in afwisselende en belangrijke gebeurtenissen, met bewondering staren; het zal, met genoegen en voldoening, aan die onzer tijd-, gewest- en landgenooten gedenken, die, met mannenkracht en eene bewonderingswaardige geestdrift ten strijde uitgetrokken, het oude vaderland met enen ondoordringbaren muur hadden omgeven, en niet waren teruggekeerd, vóór dat zij de vrijheid bevestigd en de onafhankelijkheid van den staat gehandhaafd hadden: den roem, door het bloed onzer voorouderen verworven, onbevlekt bewaard gehouden hebbende.

Ziet daar nu, Edel Groot Achtbaren! ziet daar naar waarheid, eenvoudig, en met slechts weinige woorden, het tafereel gemaakt van hetgeen de burger-vendelen van voorouderlijke tijden waren, en hetgeen de schutterijen van de dagen van heden zijn; die dáárin te zamen overeenkomen, dat zij, met ter zijde stelling van eigene belangen, zijn en waren: één in trouw, één in moed.

En gelijk onze schutterijen van ouds het voorrecht hadden, om 's lands Vorsten intehalen, zoo ook mogt de schutterij der hoofdstad, in de maand Maart jl., het voorrecht genieten, achtervolgelyk, Z. M., onzen geliefden Koning, den prins van Oranje en de verdere leden van het vorstelijk gezin, bij hoogsterzelve eerste bezoek der hoofdstad, na de plaats gehad hebbende omstandigheden, binnen te geleiden.

Dat dan anderen, te midden van de stormen der menschelijke driften, het droombeeld van eene hersenschimmige, al spoedig in losbandigheid ontarende, vrijheid bejagen; wij genieten ware, heil aanbrengende, duurzaam bestaansbare vrijheid!

Dat anderen den Vorsten troon doen waggelen; wij beveiligen dien, om dat die ons wederkeerig beveiligd; om dat liefde en trouw aan het Vorstenhuis onzer keuze, die ook de keuze onzer voorvaders was, — om dat Vaderland en Oranje, gelijk wij in den aanvang van dit ons verslag herinnerden, eene behoefte voor ons hart, de eenige waarborg voor ons volksbestaan en onze welvaart geworden is!

Onder de schaduw van den oranje-stam, rondom welken wij ons scharen, en welkers loten nieuwe en iengedige kracht daaraan geven en eenmaal rijke vruchten beloven, mogen wij, na eene vijftienjarige schemering, eindelijk, den helderen dag zien aanbreken, die ons zene betere toekomst, welvaart, geluk, vertrouwen en bestendige eendragt belooft.

Daartoe schenke het aanbiddelyk Opperwezen Zijne beste zegeningen, en doe Hij de geledene rampen en aangewende zorgen tot een heerlijk einde, tot algemeene verbetering strekken!

In die verwachting gaan wij met kalmte en gelatenheid de toekomst te gemoet, hoe moeilijk ook, zelfs na de jongste ingekomene staatkundige berichten, de omstandigheden zijn, waaronder wij ons thans vereenigd zien.

Mij bekend,
De Griffier der Staten van Holland,
COPEs VAN HASSELT.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ en ZONEN.